

Seat
No.

**M.A. (History) (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: March/April-2023
Historiography (MA01101)**

Day & Date: Wednesday, 19-07-2023

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्यायांची निवड करून खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- 1) 'इतिहास म्हणजे मानवी स्वातंत्र्याची कथा होय' असे कोण म्हणतो?
अ) लॉर्ड अँक्टन
ब) हर्डर
क) हिरोडोटस
ड) नेव्हिस
- 2) 'इतिहास म्हणजे भूतकाळाला वर्तमानकाळाशी जोडणारा पूल आहे व तो भविष्यकाळाचा मार्गदर्शक आहे' असे कोण म्हणतो?
अ) कॉलिंगवूड
ब) बेकन
क) कार्लाइल
ड) नेव्हिस
- 3) ——— म्हणतो की, 'विभाजन करणे हे जसे उपयुक्त आहे तसेच स्वाभाविक ही आहे.'
अ) जॉन डयूई
ब) शिलर
क) रेनियर
ड) राजवाडे
- 4) 'असे कांही सहाय्यकारी विषय आहेत की जे इतिहासकाराला टाळता येणे शक्य नाही' असे ——— म्हणतो.
अ) रेनियर
ब) मॅबले
क) एल्टन
ड) व्हिको
- 5) मानव व समाज यांच्यावर भौगोलिक परिस्थितीचा प्रभाव पडत असतो असे ——— म्हणतो.
अ) बकल
ब) मिचलेट
क) जॉन ग्रीन
ड) ब्युरी
- 6) ——— म्हणतात, 'निसर्गचित्र हे सर्वात परिपूर्ण व विश्वसनीय असे कागदपत्र होय'.
अ) नेव्हिस
ब) लेकी
क) बार्नस
ड) जॉन ग्रीन
- 7) कार्ल मार्क्सच्या तत्वज्ञानाला ——— म्हणून ओळखले जाते.
अ) अंदविकासी भौतिकवाद
ब) चिद्धाद
क) प्रत्यक्षार्थवाद
ड) ऐतिहासिक पद्धत
- 8) ——— म्हणतात की, 'हेगेलचा द्वंद्ववाद डोक्यावर उभा होता तो मी पायावर उभा केला आहे'.
अ) हेगेल
ब) क्रोसे
क) मार्क्स
ड) ब्युरी

- 9) ---- हे 'मिनिंग इन हिस्ट्री' या ग्रंथाचे लेखक आहेत.
 अ) कार्ल लेविथ ब) फ्रीमन
 क) क्रोसे ड) सरकार
- 10) 'धर्मशास्त्राचा इतिहास हा ग्रंथ' ---- यांनी लिहिला.
 अ) वि. का. राजवाडे ब) ग. ह. खरे
 क) पी. व्ही. काणे ड) जी. एस. सरदेसाई
- 11) शास्त्रीय सिद्धांत ---- शी संबंधीत आहे.
 अ) कार्यकरणभाव सिद्धांत ब) हेगेल
 क) आदर्शवाद ड) सौंदर्यशास्त्र
- 12) संयुक्तीक जीवनाचा नियम ---- शी संबंधीत आहे.
 अ) हर्डर ब) मार्क्स
 क) कार्यकारणभाव ड) इतिहासातील नियम
- 13) तोंडी इतिहास हा ---- आधारित असतो.
 अ) लोकांच्या मुलाखती ब) कथा
 क) गाणी ड) वरील सर्व
- 14) इतिहासातील इतिहासलेखनशास्त्र ही स्वतंत्र शाखा ---- व्या शतकात उदयास आली.
 अ) 19 वे ब) 17 वे
 क) 20 वे ड) 18 वे
- 15) 'प्रिझन नोट बुक्स' हे ---- यांचे कार्य आहे.
 अ) गुहा ब) ग्रामची
 क) हिटलर ड) चर्चिल
- 16) 'मानवी संस्कृतीचा उदय व व्हास म्हणजे इतिहास होय' असे कोण म्हणतो?
 अ) ब्लॉक ब) टॉयन्बी
 क) नेव्हिस ड) रेनियर

प्र.2 खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

16

- अ) इतिहास लेखनशास्त्र म्हणजे काय?
 ब) महजर म्हणजे काय?
 क) स्थानिक इतिहास
 ड) सामाजिक इतिहास
 इ) कार्यकारणभाव म्हणजे काय?
 ई) संदर्भ साधनांचे महत्व.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

16

- अ) इतिहासाची प्राथमिक साधने
 ब) इतिहासातील नियम
 क) हेगलने इतिहास लेखनशास्त्राचे कोणते तीन प्रकार सांगितले?
 ड) अतिरिक्त मुल्यांचा सिद्धांत

- प्र.4** खालीलपैकी प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) **16**
इतिहास म्हणजे काय? इतिहासाच्या स्वरूपाचे वर्णन करा.
किंवा
कार्ल मार्क्सच्या इतिहासाच्या अन्वयार्थाबाबतच्या योगदानाचे मूल्यामापन करा.
- प्र.5** इतिहासाच्या सहाय्यकारी शास्त्रांचे स्पष्टीकरण करा. **16**

- 10) हडप्पा हे शहर ---- नदीच्या काठावरती वसलेले आहे.
 अ) सिंधू ब) रावी
 क) झेलम ड) चेनाब
- 11) ---- या वैदिक ग्रंथात जादूटोणा, औषध विज्ञान, मंत्रतंत्र, काळीजादु या विषयी माहिती मिळते.
 अ) ऋग्वेद ब) यजुर्वेद
 क) सामवेद ड) अथर्ववेद
- 12) प्रागैतिहासिक काळातील ---- हे ठिकाण चित्रकलेसाठी प्रसिद्ध होते.
 अ) भीमबेटका ब) अजिंठा
 क) बाघ ड) अमरावती
- 13) टेक्कलकोटा हे नवाश्म युगीन ठिकाण ---- या राज्यात आहे.
 अ) कर्नाटक ब) आंध्रप्रदेश
 क) तामिळनाडू ड) केरळ
- 14) सिंधू संस्कृतीतील ---- या ठिकाणी जहाज गोदी सापडले आहे.
 अ) धौलवीरा ब) कालिबंगन
 क) राखीगढी ड) लोथल
- 15) उपनिषदे ग्रंथाना ---- ग्रंथ म्हंटले जाते.
 अ) धार्मिक ब) न्यायिक
 क) तत्वज्ञान विषयक ड) औषध विज्ञान
- 16) प्रारंभिक वैदिक साहित्या मध्ये ---- नदीचा उल्लेख सर्वाधिक वेळा आला आहे.
 अ) सिंधू ब) गंगा
 क) सतलज ड) सरस्वती

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (सहा पैकी चार)

16

- 1) नवाश्मयुगाचे वर्णन करा.
- 2) अथर्ववेदाबद्दल माहिती द्या.
- 3) हडप्पाचे वर्णन करा.
- 4) ताम्रपट म्हणजे काय?
- 5) सिंधू संस्कृतीतील राजकीय परिस्थितीचे वर्णन करा.
- 6) आर्यांच्या धार्मिक परिस्थितीचे वर्णन करा.

प्र.3 लघुत्तरी प्रश्न (चार पैकी दोन)

16

- 1) प्राचीन भारतीय इतिहासाच्या अभ्यासात नाण्यांचे महत्व सांगा.
- 2) वैदिक साहित्याबद्दल माहिती द्या.
- 3) अश्मयुगीन जीवनाबद्दल माहिती सांगा.
- 4) सिंधू संस्कृतीतील धर्म आणि संस्कृती याबद्दल माहिती सांगा.

- प्र.4 दीर्घोत्तरी प्रश्न. (दोन पैकी एक) 16**
- 1) पुरातत्वीय साधनांचे इतिहासाच्या अभ्यासातील महत्त्व स्पष्ट करा.
 - 2) 'सिंधू संस्कृती एक समृद्ध संस्कृती होती.' उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- प्र.5 दीर्घोत्तरी प्रश्न. (एकच प्रश्न) 16**
- प्राचीन भारतीय इतिहासाच्या अभ्यासासाठी साहित्यिक साधने कोणकोणती आहेत ते सांगा.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (History) (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: March/April-2023
Ancient India up to 650 A. D. (MA01102)**

Day & Date: Thursday, 20-07-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives.

16

- 1) Humans started doing agriculture in _____ period.
 - a) Neolithic
 - b) Iron Age
 - c) Palolithic
 - d) Mesolithic
- 2) The period of Indus culture is also called _____ age.
 - a) Copper
 - b) Silver
 - c) Bronze
 - d) Iron
- 3) Gayatri Mantra is a part of _____.
 - a) Rig Veda
 - b) Yajurveda
 - c) Samaveda
 - d) Atharva Veda
- 4) Kalibangan is a place in the Indus Valley Civilization at _____.
 - a) Gujarat
 - b) Haryana
 - c) Rajasthan
 - d) Punjab
- 5) In 1863, Robert Bruce Foot found the first Paleolithic weapon in India at _____.
 - a) Bhimbetka
 - b) Pallavaram
 - c) Navadatoli
 - d) Kanchipuram
- 6) Great Bath has been found at _____ place in Indus valley civilization.
 - a) Mohenjodaro
 - b) Lothal
 - c) Kalibangan
 - d) Harappa
- 7) Gayatri Mantra was composed by _____.
 - a) Vashishta Rishi
 - b) Rishi Vishwamitra
 - c) Yajnavalkya
 - d) Vedavyas
- 8) The script _____ was used in Ashoka's inscription.
 - a) Brahmi
 - b) Devanagari
 - c) Gurmukhi
 - d) Modi
- 9) Neolithic man built underground houses at _____.
 - a) Punjab
 - b) Rajasthan
 - c) Kashmir
 - d) Uttar Pradesh
- 10) The city of Harappa is situated on the banks of the river _____.
 - a) Indus
 - b) Ravi
 - c) Jhelum
 - d) Chenab
- 11) _____ gives information about sorcery, medicine and black magic.
 - a) Rig Veda
 - b) Yajurveda
 - c) Samaveda
 - d) Atharva Veda

- प्र.4 खालीलपैकी प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) 16
पहिल्या महायुद्धाची कारणे स्पष्ट करा.
किंवा
मुसोलिनीच्या अंतर्गत व परराष्ट्रीय धोरणाचा आढावा घ्या.
- प्र.5 खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. 16
दुसऱ्या महायुद्धाचे परिणाम स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (History) (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: March/April-2023
History of World (1900 A.D. to 1970 A.D.) (MA01103)**

Day & Date: Friday, 21-07-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct option.

16

- 1) _____ among the following was cause of New Imperialism.
 - a) Geographical research
 - b) Industrial revolution
 - c) Extra population
 - d) All of these
- 2) The Africa continent was known as _____ continent before 19th century.
 - a) Famous
 - b) Dark
 - c) Green
 - d) White
- 3) Nationalism is believed to have originated in the _____ century.
 - a) 16th
 - b) 17th
 - c) 18th
 - d) 19th
- 4) The _____ Revolution led to the development of Nationalism.
 - a) French
 - b) Brumaire
 - c) Vaibhavshalee
 - d) None of these
- 5) The assassination of prince Arch Duke Ferdinand of _____ was the immediate cause of World War I.
 - a) Russia
 - b) Austria
 - c) England
 - d) France
- 6) German submarine sinks the Lusitania passenger ship of _____.
 - a) Japan
 - b) England
 - c) America
 - d) Portugal
- 7) The World War I was ended in _____.
 - a) 1916
 - b) 1917
 - c) 1918
 - d) None of these
- 8) _____ countries fully participated in World war I.
 - a) 28
 - b) 38
 - c) 48
 - d) 58
- 9) Mussolini was the editor of _____ newspaper.
 - a) Avanti
 - b) Damyanti
 - c) Aam Adami
 - d) Shakuntala
- 10) Mussolini founded Fascist party in _____.
 - a) 1915
 - b) 1917
 - c) 1919
 - d) 1921
- 11) Mein Kampf is autobiography of _____.
 - a) Hitler
 - b) Mussolini
 - c) Kemal pasha
 - d) General Tajo

- प्र.4** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **16**
मध्ययुगीन काळातील हिंदू समाजावर सटिक निबंध लिहा.
किंवा
मध्ययुगीन भारतातील जमीन महसूल पद्धतीची वैशिष्ट्ये सांगा.
- प्र.5** मुघलकालीन कृषी उत्पादने व पाणी संसाधनाच्या व्यवस्थापनाबद्दल चर्चा करा. **16**

Seat No.	
----------	--

**M.A. (History) (Semester - I) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023**

Medieval India (1200 A.D. To 1700 A.D.) (MA01104)

Day & Date: Saturday, 22-07-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative:

16

- 1) Hanumkonda inscription throws light in the _____ region a medieval history.
 - a) Andhra Pradesh
 - b) Karnataka
 - c) Maharashtra
 - d) Kerala
- 2) _____ wrote the khadiboli was composition initially.
 - a) Amir Khusro
 - b) Abul Fazal
 - c) Abdul Faizi
 - d) Mohib Ali
- 3) _____ coin was first issued by Shershaha Suri.
 - a) Mohar
 - b) Tanka
 - c) Rupee
 - d) Jital
- 4) _____ wrote a book Tabaqal-E-Nasiri.
 - a) Babar
 - b) Ibn Batuta
 - c) Abdul Fazal
 - d) Minhaj-us-Siraj
- 5) _____ was English traveler to visit the Jahangir empire period.
 - a) Nikholie Kaunti
 - b) Nikholie Manuchi
 - c) Barbosa
 - d) Thomas Row.
- 6) Ahil-E-Sadat was the class of _____.
 - a) Aristocrats
 - b) Merchants
 - c) Intellectuals
 - d) None of these
- 7) Fiq means _____.
 - a) Philosophy
 - b) Poetry
 - c) Islamic laws
 - d) Mathematics science
- 8) _____ was mentioned the Hindu festivals in our book.
 - a) Ibn Batuta
 - b) Amir Khusro
 - c) Abdul Faizi
 - d) Abu Fazal
- 9) _____ were exempted from payment of Jiziya tax.
 - a) Women
 - b) Slaves
 - c) Handicapped
 - d) All of these
- 10) _____ Hindu festival celebrates the Akbar court.
 - a) Diwali
 - b) Dasara
 - c) Ganesh festival
 - d) Nagapanchami
- 11) _____ was the known of Maharashtra male slavery in Medieval period.
 - a) Kunbin
 - b) Batic
 - c) Porga
 - d) None of these

- 10) ---- प्रत्यक्ष अथवा अप्रत्यक्ष चालविलेले राज्य म्हणजे लोकशाही होय.
 अ) राजाने ब) राणीने
 क) प्रधानाने ड) लोकांनी
- 11) ---- याने 'दास कॅपिटल' हा सुप्रसिद्ध ग्रंथ लिहीला.
 अ) लेनिन ब) स्टॅलिन
 क) कार्ल-मार्क्स ड) व्हॉल्टेअर
- 12) पारंपरागत एकच व्यवसाय करणारा एकजिनसी कुटुंबगट म्हणजे ---- असे मानले गेले.
 अ) जात ब) धर्म
 क) वंश ड) वर्ग
- 13) वर्णव्यवस्थेचा पहिला उल्लेख ---- मध्ये आढळतो.
 अ) ऋग्वेद ब) मनुस्मृती
 क) महाभारत ड) रामायण
- 14) स्त्रीधन म्हणजे ---- संपत्ती होय.
 अ) पतीची ब) देवाची
 क) स्त्रीची स्वतःची ड) गावाची
- 15) ---- काळापासून जातिव्यवस्था दृढ झाली.
 अ) मौर्य ब) ऋग्वेद
 क) सिंधू संस्कृती ड) यापैकी नाही
- 16) प्राचीन काळात भारतात ---- कुटुंबपद्धती होती.
 अ) त्रिकोणी ब) संयुक्त
 क) विभक्त ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

16

- 1) गणराज्य म्हणजे काय?
- 2) मुघल साम्राज्यातील वजीराचे स्थान स्पष्ट करा.
- 3) उदारमतवाद ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- 4) सकारात्मक ही संकल्पना स्पष्ट करा.
- 5) राष्ट्रवादाच्या उदयाची कोणतीही दोन कारणे सांगा.
- 6) प्राचीन कुटुंबसंस्थेतील गृहपतीचे स्थान स्पष्ट करा.

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- 1) प्राचीन काळातील राजाचे अधिकार सांगून राजाची कर्तव्य स्पष्ट करा.
- 2) लोकशाहीस घातक ठरणाऱ्या घटकांची माहिती द्या.
- 3) उपयुक्ततावाद या संकल्पनेचा आढावा घ्या.
- 4) प्राचीन भारतातील कुटुंबसंस्थेचे वर्णन करा.

- प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. 16
- 1) प्राचीन गणराज्यांच्या ऱ्हासाची कारणमिमांसा करा.
 - 2) समाजवाद म्हणजे काय? ते सांगून समाजवादाची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्र.5 खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. 16
- 1) जाती व्यवस्था म्हणजे काय ते सांगून जातिव्यवस्थेच्या उद्याची कारणमिमांसा करा.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (HISTORY) (Semester – I) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023
History of Ideas (MA01105)**

Day & Date: Saturday, 22-07-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 16

- 1) Rajak and _____ are the two types of presto republics.
 - a) Ashmak
 - b) Janak
 - c) Rajanyak
 - d) Brahmanyak
- 2) _____ theory introduced King and administration are two main parts of Kingdom.
 - a) Panchang
 - b) Shashtang
 - c) Saptang
 - d) Ashtang
- 3) Emperor _____ held the title of Priyadarshini.
 - a) Chandragupta
 - b) Harshavardhan
 - c) Ashok
 - d) none of them
- 4) Uncontrolled monarchy started in India during the _____ Period.
 - a) Maurya
 - b) Gupta
 - c) Rashtrakuta
 - d) Chalukya
- 5) The Mirbakshi under the Mughals of incharge of _____.
 - a) Army
 - b) Law
 - c) Agri
 - d) Religion
- 6) _____ called the mother of liberalism.
 - a) Germany
 - b) England
 - c) India
 - d) Egypt
- 7) Jeremy Bentham was the exponent of the concept of _____.
 - a) Liberalism
 - b) Utilitarianism
 - c) Nationalism
 - d) Capitalism
- 8) Socialism mainly opposes _____.
 - a) Democracy
 - b) Monarchy
 - c) Capitalism
 - d) Militarism
- 9) _____ means not except any religion.
 - a) Nationalism
 - b) Communism
 - c) Secularism
 - d) Utilitarianism
- 10) The state run directly or indirectly by the _____ is Democracy.
 - a) King
 - b) Queen
 - c) Prime minister
 - d) People

- 9) भारतीय स्त्रीजीवन ——— प्रथेने कलंकित झाले होते.
 अ) नरबळी ब) सती
 क) ठग ड) यज्ञ
- 10) भारतीय समाजरचनेत अस्पृश्य वर्गाला अतिशय ——— वागणूक दिली जात होते.
 अ) सन्मानाची ब) हीन
 क) दर्जेदार ड) न्याय
- 11) ब्रिटिशांनी इ.स. ——— च्या कायद्याने भारतीय समाजाच्या शैक्षणिक विकासासाठी वर्षाला एक लाख रूपये खर्च करण्याची तरतूद केली.
 अ) 1773 ब) 1784
 क) 1813 ड) 1833
- 12) ग.ज. ——— च्या कारकिर्दीत साली भारतासाठी रेग्युलेटींग ॲक्ट पास करण्यात आला.
 अ) वॉरन हेस्टिंग्ज ब) लॉर्ड हेस्टिंग्ज
 क) लॉर्ड रिपन ड) लॉर्ड कॉनिंग
- 13) ब्रिटिश ग.ज. लॉर्ड कॉर्नवालीस यांनी ——— प्रांतासाठी कायमधारा पद्धतीची सुरुवात केली होती.
 अ) बंगाल ब) पंजाब
 क) महाराष्ट्र ड) अवध
- 14) भारतीय संस्थान खालसा कारण्यासाठी ग.ज. ——— यांने तैनाती फौज सुरु केली.
 अ) लॉर्ड रिपन ब) लॉर्ड लिटन
 क) रॉबर्ट क्लाइव ड) लॉर्ड वेलस्ली
- 15) राजाराम मोहन रॉय यांनी ——— हे वृत्तपत्र सुरु केले होते.
 अ) काळ ब) केसरी
 क) नवाकाळ ड) संवाद कौमुदी
- 16) ——— यांनी दर्पण हे मराठी भाषेतील पहिले वृत्तपत्र सुरु केले.
 अ) लोकमान्य टिळक ब) बाळशास्त्री जांभेकर
 क) शि. म. परांजपे ड) भाऊ दाजी लाड

प्र.2 खालील कोणत्याही चार प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

16

- अ) बक्सार लढाईची पार्श्वभूमी सांगा.
 ब) 18 व्या शतकातील भारतातील व्यापार कसा होता?
 क) रेग्युलेटींग ॲक्टमधील चार कलमे लिहा.
 ड) ग.जा. लॉर्ड कॉर्नवालीसच्या चार सुधारणा सांगा.
 इ) ग.ज. वारेन हेस्टिंगच्या न्यायालयीन सुधारणांची माहिती सांगा.
 ई) मेकॉलेच्या शिक्षणविषयक सिद्धांताची माहिती सांगा.

प्र.3 टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

- अ) रॉबर्ट क्लार्कची दुहेरी शासनव्यवस्था
- ब) ब्रिटिश कालीन समाजव्यवस्था
- क) रयतवारी जमीन महसूल पद्धती
- ड) ब्रिटिश शैक्षणिक विकासाचे धोरण

**प्र.4 प्लासीच्या लढाईची कारणे आणि परिणाम सांगा.
किंवा**

भारतीय वृत्तपत्रांच्या विकासाची माहिती सांगा.

प्र.5 ग. ज. लॉर्ड विल्यम बेंटिंगच्या सामाजिक सुधारणांचा आढावा घ्या.

Seat No.	
----------	--

M.A. (History) (Semester - I) (New) (CBCS) Examination: March/April-2023
History of India (1757 A. D. - 1857 A. D.) (MA01106)

Day & Date: Sunday, 23-07-2023
 Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 16

- 1) The Battle of Plassey in 1757 laid the foundations of _____ power in Bengal.
 - a) French
 - b) Dutch
 - c) British
 - d) Portugal
- 2) _____ was the Nawab of Bengal during the battle of Plassey.
 - a) Sirajuddaula
 - b) Mir Qasim
 - c) Mir Jafar
 - d) Shujauddaula
- 3) _____ was the commander of the British army at the Battle of Plassey.
 - a) Warren Hastings
 - b) Robert Clive
 - c) Lord Ripon
 - d) Lord Lytton
- 4) Battle of Buxar took place in the year _____.
 - a) 1758
 - b) 1764
 - c) 1700
 - d) 1707
- 5) Shujauddaula was the Nawab of _____.
 - a) Mirjapur
 - b) Awadh
 - c) Karnataka
 - d) Agra
- 6) The British defeated the Mughal Emperor _____ in the Battle of Buxar.
 - a) Mahmudshah
 - b) Ahmad Shah
 - c) Shah Alam
 - d) Shujauddaula
- 7) The British started the first textile mill in Mumbai in AD _____.
 - a) 1850
 - b) 1852
 - c) 1854
 - d) 1856
- 8) _____ laid out the 'Economic drain theory'.
 - a) Lokmanya Tilak
 - b) Na. Gokhale
 - c) Dadabhai Naoroji
 - d) Bhagat Singh
- 9) Indian women's life was tarnished by _____ custom.
 - a) Narbali
 - b) Sati
 - c) Thug
 - d) Yadnya
- 10) The untouchables were treated very _____ in the Indian social structure.
 - a) Honor
 - b) Inferior
 - c) Quality
 - d) Justice

- 10) 'सिलेक्टिव सर्व्हिस ॲक्ट' ---- साली पास झाला.
 अ) 1945 ब) 1948
 क) 1951 ड) 1953
- 11) ---- राष्ट्रवारून अमेरिका व रशिया यांच्यात संघर्ष निर्माण झाला.
 अ) कॅनडा ब) ब्राझील
 क) पोर्तूगाल ड) क्यूबा
- 12) ---- या अमेरिकेच्या अध्यक्षानी सर्वप्रथम कम्युनिस्ट चीनला भेट दिली.
 अ) निक्सन ब) ट्रुमन
 क) रुझवेल्ट ड) केनेडी
- 13) आशियात साम्यवादाला रोखण्यासाठी अमेरिकेने ---- हा करार केला.
 अ) नाटो ब) सेंटो
 क) सिटो ड) इन्दूज
- 14) आयसेन हॉवर यांचा जन्म ---- साली झाला.
 अ) 1885 ब) 1888
 क) 1893 ड) 1890
- 15) केनेडी हे ---- या पक्षाचे अध्यक्षपदाचे उमेदवार होते.
 अ) रिपब्लिकन ब) कम्युनिस्ट
 क) डेमोक्रेटिक ड) मजूर
- 16) ---- यांच्या शासकीय धोरणात मवाळ सुधारणावादी धोरण म्हणतात.
 अ) ट्रुमन ब) आयसेन हॉवर
 क) जान्सन ड) निक्सन

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार)

16

- 1) पहिल्या महायुद्धाचे अमेरिकेवरील परिणाम स्पष्ट करा.
- 2) आयसेन हॉवर ची 'साईल बँक' धोरण स्पष्ट करा.
- 3) ट्रुमन चे कामगार विषयक धोरण सांगा.
- 4) केनेडीच्या काळात अमेरिका- भारत संबंध स्पष्ट करा.
- 5) माल्टा परिषदेची (1945) माहिती सांगा.
- 6) मॅगॉर्थी म्हणजे काय?

प्र.3 लघुत्तरी प्रश्न (कोणतेही दोन)

16

- 1) दुसऱ्या महायुद्धातील अमेरिकेची भूमिका
- 2) ट्रुमनचे रशिया विषयी धोरण.
- 3) आयसेन हॉवरचे आर्थिक धोरण
- 4) केनेडीच्या काळातील लॅटिन अमेरिकेविषयी धोरण.

प्र.4 अध्यक्ष ट्रुमनचे अंतर्गत धोरणाचे मुल्यमापन करा.

16

किंवा

आयसेन हॉवरचे परराष्ट्रीय धोरण स्पष्ट करा.

प्र.5 केनेडीचे निग्रोविषयी धोरण स्पष्ट करा.

16

- 10) कालगणनाशास्त्र हे इतिहासाचे —— आहे.
 अ) आधारस्तंभ ब) मेंदू
 क) डोळा ड) जीभ
- 11) कोणत्या इतिहास लेखनशास्त्रात देवाला केंद्रस्थानी मानले आहे?
 अ) रोमन ब) चर्च
 क) हिंदू ड) ग्रीक
- 12) —— यांनी मानवाच्या उत्क्रांतीचा सिद्धांत मांडला.
 अ) चार्लस डार्विन ब) मार्क्स
 क) वेबर ड) हेगेल
- 13) 'ए स्टडी ऑफ हिस्ट्री' हा ग्रंथ —— यांनी लिहिला.
 अ) क्रोसे ब) ग्रामची
 क) इ. एच. कार ड) टॉयन्बी
- 14) भारतामध्ये इतिहास लेखनशास्त्रात वंचिताचा अभ्यास लेखन प्रवाह केंव्हा सुरु झाला?
 अ) 1960 ब) 1972
 क) 1980 ड) 1985
- 15) 'इतिहास हे शास्त्र आहे, दुसरे तिसरे काही नाही' असे कोण म्हणतो?
 अ) क्रोसे ब) ब्युरी
 क) हर्डर ड) टॉयन्बी
- 16) कोणते पुस्तक पर्यावरण चळवळीचा आधार ग्रंथ मानले जाते?
 अ) नॅचरल सायन्स ब) युनिव्हर्सल हिस्ट्री
 क) दि सायलेंट स्प्रिंग ड) न्यू सायन्स

प्र.2 खालील पैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- 1) नवाश्मयुग
- 2) जातीव्यवस्था
- 3) इब्न खाल्दून
- 4) श्रम व शेतकरी
- 5) टॉयन्बीचे संस्कृती विकासाचे तीन टप्पे सांगा.
- 6) मार्क्स, एंगल्स व लेनिन हे शेतकरी वर्गाकडे कोणत्या दृष्टीने पाहतात?

प्र.3 लघुत्तरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

16

- 1) पर्यावरणीय सिद्धांत
- 2) रोमिला थापर
- 3) हिजरी कालगणना
- 4) भारतीय धर्म आणि संस्कृती

प्र.4 इतिहासातील चक्राकार सिद्धांत आणि समाजशास्त्रीय सिद्धांताचे मूल्यमापन करा.

16

किंवा

मध्ययुगीन पार्शियन आणि भारतीय इतिहास लेखन स्पष्ट करा.

प्र.5 जी. एस. सरदेसाई यांच्या इतिहासातील योगदानाचा आढावा घ्या.

16

Seat No.	
----------	--

**M.A. (History) (Semester - II) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023
Ancient India up to 650 A. D. (MA01202)**

Day & Date: Sunday, 23-07-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पुर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

16

- 1) बौद्ध धर्माचा पवित्र धर्मग्रंथ ——— होय.
अ) अंग
ब) त्रिपिटक
क) भगवद्गीता
ड) मिलिंदपन्हो
- 2) बौद्ध धर्माचे संस्थापक गौतम बुद्धाचा जन्म ——— येथे झाला.
अ) लिम्बूनी
ब) कुंडग्राम
क) राजगृह
ड) वैशाली
- 3) जैन धर्मातील पहिले तीर्थंकर ——— होते.
अ) ऋषभदेव
ब) शांतीनाथ
क) पार्श्वनाथ
ड) नेमिनाथ
- 4) जैन धर्माचे संस्थापक वर्धमान महावीर यांचा जन्म ——— येथे झाला.
अ) लिम्बूनी
ब) कुंडग्राम
क) राजगृह
ड) पाटलीपुत्र
- 5) सम्राट अशोकाच्या ——— शिलालेखत बौद्ध त्रिरत्नाचा उल्लेख आहे.
अ) कलिंग
ब) सांची
क) सारनाथ
ड) भाब्रू
- 6) कलिंगच्या युद्धाचे वर्णन अशोकाच्या ——— क्रमांकाच्या शिलालेखात आहे.
अ) 11
ब) 12
क) 13
ड) 14
- 7) कलिंगचे युद्धाच्यावेळी कलिंगचा राजा ——— होता.
अ) शामवेल
ब) भास्करवर्मा
क) गृहवर्मा
ड) खारवेल
- 8) चंद्रगुप्त मौर्य यांनी ——— धर्माचा स्वीकार केला.
अ) बौद्ध
ब) जैन
क) हिंदू
ड) पारशी
- 9) कण्व घराण्याची स्थापना ——— यांनी केली.
अ) वासुदेव
ब) पुष्यमित्र शुंग
क) बृहद्रथ
ड) देवभूत

Seat
No.

**M.A. (History) (Semester - II) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023
Ancient India up to 650 A. D. (MA01202)**

Day & Date: Sunday, 23-07-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options.**16**

- 1) _____ is Holy scripture of Buddhism.
 - a) Anga
 - b) Tripitaka
 - c) Bhagavad Gita
 - d) Milindpanho
- 2) Gautama Buddha, the founder of Buddhism, was born at _____.
 - a) Limbuni
 - b) Kundagram
 - c) Rajgriha
 - d) Vaishali
- 3) The first Tirthankar in Jainism was _____.
 - a) Rishabhdev
 - b) Shantinath
 - c) Parshvanath
 - d) Neminath
- 4) Vardhman Mahavira, the founder of Jainism, was born at _____.
 - a) Limbuni
 - b) Kundagram
 - c) Rajgriha
 - d) Pataliputra
- 5) The Buddhist Triratna is mentioned in the _____ inscription of Emperor Ashoka.
 - a) Kalinga
 - b) Sanchi
 - c) Sarnath
 - d) Bhabru
- 6) The description of the battle of Kalinga is found in the _____ numbered inscription of Ashoka.
 - a) 11
 - b) 12
 - c) 13
 - d) 14
- 7) _____ was the king of Kalinga during the war of Kalinga.
 - a) Shamvel
 - b) Bhaskarvarma
 - c) Grihavarma
 - d) Kharvel
- 8) Chandragupta Maurya accepted _____ Dharma.
 - a) Buddhist
 - b) Jain
 - c) Hindu
 - d) Parshi
- 9) The Kanva Dynasty was established by _____.
 - a) Vasudeva
 - b) Pushyamitra Shung
 - c) Brihadrath
 - d) Devbhut
- 10) Founder of _____ dynasty is Pushyamitra Shung.
 - a) Shak
 - b) Kanva
 - c) Shung
 - d) Gupt
- 11) _____ is the founder of the Satvahana dynasty.
 - a) Susharma
 - b) Gautamiputra Satkarni
 - c) Simuk
 - d) Bimbisar

- 12) The fourth Dharmaparishad of Buddhism was filled by kushan Emperor _____.
a) Kalashok/kakwarn b) Mahapadmanand
c) Kujul Cadfises d) Kanishka
- 13) _____ Chinese traveler came to India during the Gupta period.
a) Fahiyen b) Hu-n-Tsang
c) Itsing d) Taranath
- 14) The Gupta king of _____ is known as Vikramaditya.
a) First Chandragupta b) Samudragupta
c) Ramagupta d) Second Chandragupta
- 15) _____ is the last mighty ruler of Gupta power.
a) Skandagupta b) Kumaragupta
c) Baladitya d) Bhanugupta
- 16) The heads of the three forces in the army are called _____ in Harshavardhana's administration.
a) President b) Mahabaladhikrit
c) Mahasamanta d) Aksharpatal

Q.2 Write answers to any four of the following questions. 16

- 1) Write Information about the Kanva Dynasty.
- 2) Explain the biography of Vardhaman Mahaveera.
- 3) Write the causes for the spread of Jainism.
- 4) Give information about the expansion of empire by Chandragupta Maurya.
- 5) Give information about the literary of Gupta Period.
- 6) Give information about the architecture of Gupta art period.

Q.3 Write answers to any two of the following questions. 16

- 1) Give information about the expansion of empire by Chandragupta II.
- 2) Explain the contribution of Gautamiputra Satkarni.
- 3) Write the Work of Kushan emperor Kanishka.
- 4) Describe the Work of Emperor Harshvardhana.

Q.4 Explain the Maurya administration. 16

OR

Write Information about the philosophy of Buddhism

Q.5 Explain the Work of Samudragupta 16

Seat
No.

M.A. (History) (Semester- II) (New) (CBCS) Examination: March/April-2023
History of World (1900 A. D. to 1970 A. D. (MA01203)

Day & Date: Tuesday, 25-07-2023

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
 2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

16

- 1) इ.स.1917 च्या रशियन राज्यक्रांतीवेळेस ---- हा रशियाचा राजा होता.
 अ) झार अलेक्झांडर पहिला ब) झार निकोलस पहिला
 क) झार अलेक्झांडर दुसरा ड) झार निकोलस दुसरा
- 2) लेनिनचा मृत्यू ---- साली झाला.
 अ) 1921 ब) 1924
 क) 1926 ड) 1928
- 3) इ.स.1949 ची चीनमधील क्रांती ---- च्या नेतृत्वाखाली झाली.
 अ) यान-सु-काई ब) डॉ. सन्-यत्-सेन
 क) माओ-त्से-तुंग ड) हुंग-सुंग-चुआन
- 4) चीनमधील लांग मार्च ---- च्या नेतृत्वाखाली झाला.
 अ) माओ-त्से-तुंग ब) यान-सु-काई
 क) चेक-कै-शेक ड) यू-तेन-स्काय
- 5) ---- या अमेरिकन विचारवंताने 'शीतयुद्ध' हा शब्द प्रयोग वापरला.
 अ) बर्नाड बरूच ब) रॉबर्ट ओवेन
 क) केनेडी ड) ट्रुमन
- 6) वार्सा ही ---- देशाची राजधानी आहे.
 अ) जर्मनी ब) ग्रीक
 क) पोलंड ड) तुर्की
- 7) नाटोचे मुख्य कार्यालय ---- येथे आहे.
 अ) लंडन ब) जिनेव्हा
 क) रोम ड) न्युयार्क
- 8) शीत युद्ध अमेरिका व ---- या देशामध्ये सुरु होते.
 अ) इंग्लंड ब) रशिया
 क) चीन ड) जपान
- 9) अलिप्ततावादाची दुसरी परीषद ---- या ठिकाणी झाली.
 अ) कैरो ब) दिल्ली
 क) बेलग्रेड ड) बांडूंग
- 10) बांडूंग परिषदेमध्ये भारताच्या पंचशील तत्वाला ---- राष्ट्राने विरोध केला.
 अ) पाकिस्तान ब) चीन
 क) श्रीलंका ड) बांगलादेश

- 11) — हे अलिप्तता चळवळीचे शिल्पकार आहेत.
 अ) चार्चिल ब) पंडित नेहरू
 क) केनेडी ड) लेनिन
- 12) दिल्ली येथे अलिप्ततावादी चळवळीची परिषद — साली झाली.
 अ) 1980 ब) 1988
 क) 1983 ड) 1963
- 13) रशियाचा पहिला अंतराळवीर — हा होय.
 अ) टॉलस्टाय ब) तर्जीनेव्हा
 क) बेंजामिन ड) युरी गागार्ईन
- 14) 'नासा' अवकाश संशोधन संस्था — देशात आहे.
 अ) रशिया ब) भारत
 क) अमेरिका ड) जपान
- 15) अमेरिकेमध्ये मानवी हक्क चळवळ — यांनी सुरु केली.
 अ) नेल्सन मंडेला ब) मार्टिन ल्यूथर किंग
 क) कोफी अन्नन ड) डी. क्लार्क
- 16) 'शंभर फुले चळवळ' — देशाशी संबंधित आहे.
 अ) भारत ब) अमेरिका
 क) इंग्लंड ड) चीन

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

16

- 1) रशियामधील हंगामी सरकारची थोडक्यात माहिती लिहा.
- 2) इ.स.1949 मधील चीनच्या क्रांतीचे परिणाम सांगा.
- 3) वार्सा कराराची माहिती लिहा.
- 4) अलिप्तता चळवळीमधील भारताचे योगदान सांगा.
- 5) अवकाश संशोधनामधील अमेरिकेचे कार्य सांगा.
- 6) संगणकाची थोडक्यात माहिती लिहा.

प्र.3 खालील पैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची माहिती लिहा.

16

- 1) चीनमधील लॉंग मार्च
- 2) रशियन राज्य क्रांतीची कारणे
- 3) नाटो करार
- 4) विज्ञान व तंत्रज्ञान

प्र.4 अलिप्तता चळवळीचे स्वरूप वैशिष्ट्ये सांगा.

16

किंवा

मार्टिन ल्यूथर किंग यांचे जीवन चरित्र सांगून, त्यांचे कार्य लिहा.

प्र.5 शीतयुद्ध म्हणजे काय? त्याच्या कारणांची चर्चा करा.

16

Seat No.	
----------	--

**M.A. (History) (Semester- II) (New) (CBCS) Examination: March/April-2023
History of World (1900 A. D. to 1970 A. D. (MA01203)**

Day & Date: Tuesday, 25-07-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 16

- 1) _____ is the king during the Russian revolution 1917 AD.
 - a) Zar Alexzander I
 - b) Zar Nicolus I
 - c) Zar Alexander II
 - d) Zar Nicolus II
- 2) Lenin was died in _____
 - a) 1921
 - b) 1924
 - c) 1926
 - d) 1928
- 3) In 1949, the revolution in China tooke place under the leadership of _____
 - a) Yan-Su-Kai
 - b) Dr. San-Yat-Sen
 - c) Mao-Tse-Tung
 - d) Hung-Shung-Chayan
- 4) Long March in China tooke place under the leadership of _____
 - a) Mao-Tse-Tung
 - b) Yan-Su-Kai
 - c) Chank-Kai-Shek
 - d) Une-Ten-Skay
- 5) _____ the American adviser used the term 'cold war'
 - a) Bernard Baruch
 - b) Robert oven
 - c) Kenney
 - d) Truman
- 6) Warsa is the capital of _____
 - a) Germany
 - b) Grees
 - c) Poland
 - d) Turkey
- 7) The main office of NATO as at _____
 - a) London
 - b) Geenevha
 - c) Rom
 - d) New-york
- 8) Cold war took place between America and _____ country
 - a) Englund
 - b) Russia
 - c) China
 - d) Japan
- 9) The second summit of Non-Alished conformance was held in _____
 - a) Kairo
 - b) Delhi
 - c) Belgred
 - d) Bandung
- 10) _____ opposed Indian Panchil Point in Bandung conference
 - a) Pakistan
 - b) China
 - c) Shrilanka
 - d) Bangladesh
- 11) _____ is known as architect of non aligned movement.
 - a) Charchil
 - b) Pandit Neharu
 - c) Kennedy
 - d) Lenin

- 10) अरब देशात ---- काळात कातडी आणि कातडी वस्तूची निर्यात होत होती.
 अ) खिलजी ब) तुघलक
 क) लोदी ड) मुघल
- 11) शेरशहाच्या दरबारात गुप्तचर प्रमुखाला ---- नावाने ओळखतात.
 अ) दिवाण - ए - रसालत ब) दिवाण - ए - आरिझ
 क) दिवाण - ए - बारिद ड) दिवाण - ए - विझारत
- 12) मुघलकाळात कापड निर्मितीचे ठिकाण ---- हे होय.
 अ) दिल्ली ब) कानपूर
 क) आग्रा ड) यापैकी नाही.
- 13) सुलतान काळातील थोर संगीत तज्ञ ---- होते.
 अ) महंमद शाह ब) हुसेन शाह
 क) अमीर खुस्रो ड) गोपाळ नायक
- 14) औरंगाबाद येथील "बिबी का मकबरा" या ---- च्या स्मृती प्रितर्थ बांधण्यात आला.
 अ) नूरनहान ब) रबिया दुरानी
 क) मुमताज ड) जहानअरा
- 15) सम्राट अकबराचा मकबरा ---- या ठिकाणी आहे.
 अ) आग्रा ब) दिल्ली
 क) सिंकदरा ड) फत्तेहपूर सिकी
- 16) "तालमहाल हा मुमताज महालच्या कबरीवर शहाजहानने बांधलेले शानदार स्मारक असे ---- इतिहासकाराचे मत आहे.
 अ) व्ही. ए. स्मिथ ब) पी. एन. ओक
 क) हेवेल ड) आर. सी. मुजुमदार

प्र.2 खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही 4) 16

- 1) 'सुफी' पंथाचा अर्थ आणि तत्वज्ञान सांगा.
- 2) शेरशहा सुरी यांच्या केंद्रीय प्रशासन व्यवस्थेचा आढावा घ्या.
- 3) मुघल कालीन बँक पद्धतीची चर्चा करा.
- 4) मध्ययुगीन भारताच्या काळातील व्यापारी वर्गाची माहिती द्या.
- 5) मुघल चित्रकलेचे परिक्षण करा.
- 6) भक्ती चळवळीचे परिणाम स्पष्ट करा.

प्र.3 टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) 16

- 1) शीखधर्म
- 2) अकबर मुलकी प्रशासन व्यवस्था
- 3) मुख्य वाहतूकीचे मार्ग (मध्ययुगीन भारत)
- 4) शेरशहा सुरीच्या काळातील वास्तुकला.

प्र.4 मध्ययुगीन भारतातील अंतर्गत व परपरष्ट्रीय व्यापार स्पष्ट करा. 16

किंवा

मुघल कालीन कला आणि स्थापत्याचा सविस्तर आढावा घ्या.

प्र.5 अल्लाउद्दिन खिलजीच्या काळातील मुलकी आणि लष्करी प्रशासन व्यवस्था चर्चा करा. 16

- 11) _____ was known as chief of intelligence bureau in Shershaha's court.
a) Diwan -A- Rasalat b) Diwan -A- Ariz
c) Diwan -A- Barid d) Diwan -A- Vizarat
- 12) _____ were famed for the manufacture of cloth in Mughal period.
a) Delhi b) Kanpur
c) Agra d) None of these
- 13) _____ was the music expert in Sultan period.
a) Muhammad Shah b) Husen Shah
c) Amir Khusro d) Gopal Nayak
- 14) The "Bibi – Ka- Makabara" at Aurangabad was built in commemoration of _____.
a) Nurjahan b) Rabiya Durani
c) Mumtaj d) Jahan Ara
- 15) Emperor Akbar's Makbara is situated at _____.
a) Agra b) Delhi
c) Shikandara d) Fatehpur Sikri
- 16) "Taj Mahal was built by Shaha Jahan on Mumtaj tomb' is said by the _____ Historian.
a) V.A. Smith b) P. N. Oak
c) Hewel d) R. C. Mujumdar

Q.2 Write a short answer (Any Four) 16

- a) Explain the meaning and philosophy of 'Sufism'.
b) Give a Sher Shah Suri's Central administration system.
c) Discuss the banking system in Mughal period.
d) Write a note on trading class of Medieval India period.
e) Examine the Mughal painting.
f) Explain the effect of Bhakti movement.

Q.3 Write Short Notes (Any Two) 16

- a) Shikhism
b) Akbar Civil Administration.
c) Main Trade Router (Medieval India)
d) Architecture in Sher Shaha Suri Era.

Q.4 Explain the internal and external trade during Medieval India. 16

OR

Give in detail the Mughal Arts and Architecture.

Q.5 Discuss the civil and military administration in Allauddin Khilji's period. 16

Seat No.	
----------	--

**M.A. (History) (Semester - II) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023
History of Ideas (MA01205)**

Day & Date: Thursday, 27-07-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

16

- 1) सत्यशोधक समाजाची स्थापना कोणी केली?
अ) महात्मा फुले
ब) राजा राममोहन रॉय
क) महात्मा गांधी
ड) यापैकी नाही
- 2) — हे केरळमधील प्रमुख सामाजिक व धार्मिक सुधारक होते.
अ) केशवचंद्र सेन
ब) श्री नारायणगुरु
क) रामकृष्ण परमहंस
ड) यापैकी नाही
- 3) ऋग्वेदामध्ये किती सुक्ते आहेत?
अ) 10
ब) 85
क) 1028
ड) 10552
- 4) योगसुत्राचे प्रवर्तक कोण आहेत?
अ) महर्षी कपिल
ब) महर्षी कनाद
क) महर्षी पतंजली
ड) महर्षी गौतम
- 5) वैदिक ज्ञानाचा शेवटचा भाग म्हणजे — होय.
अ) वेद
ब) उपनिषदे
क) वेदांत
ड) अरण्यके
- 6) — हे जैन तत्वज्ञानातील त्रिरत्न आहे.
अ) सम्यक दर्शन
ब) सम्यक ज्ञान
क) सम्यक चरित्र
ड) यापैकी सर्व
- 7) — या ठिकाणी गौतम बुद्धांचा जन्म झाला.
अ) नालंदा
ब) लुंबिनी
क) अमरावती
ड) वैशाली
- 8) पाशुपथ पंथ ही — पंथाचीच एक शाखा आहे.
अ) वैष्णव
ब) शैव
क) सुफी
ड) यापैकी नाही
- 9) वैष्णव पंथाची उपास्य देवता कोणती आहे?
अ) शिव
ब) विष्णु
क) ब्रह्मा
ड) यापैकी नाही

- 10) ---- यांनी शिख धर्माची स्थापना केली.
 अ) गुरू नानक ब) गुरू अर्जुनदेव
 क) गुरू हरगोविंद ड) गुरू तेगबहादूर
- 11) ---- हे मध्ययुगीन महाराष्ट्रातील महत्त्वाचे सुफी केंद्र आहे.
 अ) पुणे ब) पैठण
 क) पंढरपूर ड) पन्हाळा
- 12) गुरू ग्रंथसाहेब हा ---- धर्माचा पवित्र ग्रंथ आहे.
 अ) हिंदू ब) ख्रिश्चन
 क) मुस्लिम ड) सिख
- 13) इ.स. ---- मध्ये ब्राह्मो समाजाची स्थापना झाली.
 अ) 1818 ब) 1828
 क) 1838 ड) 1848
- 14) सत्यार्थप्रकाश हा ग्रंथ ---- यांनी लिहिला.
 अ) महात्मा गांधी ब) राजा राममोहन रॉय
 क) स्वामी दयानंद सरस्वती ड) स्वामी विवेकानंद
- 15) ---- हे प्रार्थना समाजाचे मुखपत्र होते.
 अ) दिनबंधू ब) ज्ञानोदय
 क) सुबोधपत्रिका ड) यापैकी नाही
- 16) सिंग सभा चळवळ ---- येथून सुरु झाली.
 अ) पतियाळा ब) चंदिगढ
 क) जालंधर ड) अमृतसर

प्र.2 खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही 4) 16

- 1) महात्मा जोतिबा फुले यांनी लिहिलेल्या ग्रंथांची नावे सांगा.
- 2) न्यायदर्शनाविषयी माहिती द्या.
- 3) बौद्ध धर्मातील पंचशील तत्त्वे सांगा.
- 4) श्वेतांबर पंथाविषयी माहिती द्या.
- 5) देवबंद चळवळ म्हणजे काय?
- 6) वैश्विक धर्म संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) 16

- 1) आत्मसन्मान चळवळीची माहिती द्या.
- 2) ऋग्वेद व यजुर्वेद यांसंबंधी चर्चा करा.
- 3) बौद्ध धर्म परिषदांचा आढावा घ्या.
- 4) सिंग सभा चळवळीचा वृतांत द्या.

प्र.4 खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.(कोणतेही दोन) 16

- 1) प्राचीन तत्वज्ञानाच्या सहा शाळांचा सविस्तर आढावा घ्या.
- 2) भक्ती चळवळीतील वारकरी संप्रदायाचे योगदान स्पष्ट करा.

प्र.5 खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. 16

- सत्यशोधक समाजाचे तत्वज्ञान स्पष्ट करून सत्यशोधक समाजाच्या कार्याचा आढावा घ्या.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (History) (Semester - II) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023
History of Ideas (MA01205)**

Day & Date: Thursday, 27-07-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative.

16

- 1) Who founded Satyashodhak Samaj?
 - a) Mahatma Phule
 - b) Raja Rammohan Roy
 - c) Mahatma Gandhi
 - d) None of these
- 2) _____ was the main social and religious reformer in Kerala.
 - a) Keshavchandra
 - b) Shri Narayan guru
 - c) Ramkrishna Paramhans
 - d) None of these
- 3) How many 'Suktas' in Rigveda?
 - a) 10
 - b) 85
 - c) 1028
 - d) 10552
- 4) Who was the promoter of Yogasutra?
 - a) Maharshi Kapil
 - b) Maharshi Kanad
 - c) Maharshi Patanjali
 - d) Maharshi Gautam
- 5) _____ was the last part of Vedic knowledge.
 - a) Veda
 - b) Upanishadas
 - c) Vedanta
 - d) Aranyakas
- 6) _____ was the Triratna in Jain philosophy.
 - a) Samyak Darshan
 - b) Samyak Dnyan
 - c) Samyak Charitra
 - d) all of these
- 7) Gautam Buddha was born at _____.
 - a) Nalanda
 - b) Lumbini
 - c) Amrawati
 - d) Vaishali
- 8) Pashupat sect is a branch of _____.
 - a) Vaishnavism
 - b) Shaivism
 - c) Sufism
 - d) None of these
- 9) What is the deity worship by Vaishnaviam?
 - a) Shiv
 - b) Vishnu
 - c) Brahma
 - d) None of these
- 10) _____ founded Sikhism.
 - a) Guru Nanak
 - b) Guru
 - c) Guru Hargovind
 - d) Guru Tegbahadur
- 11) _____ was the main Sufi center in medieval Maharashtra.
 - a) Pune
 - b) Paithan
 - c) Pandharpur
 - d) Panhala

- 12) Guru Granthsahiba is the holy book of _____.
a) Hindu
b) Christian
c) Muslim
d) Sikh
- 13) Brahma samaj was founded in _____.
a) 1818
b) 1828
c) 1838
d) 1848
- 14) A book Satyarthprakash was written by _____.
a) Mahatma Phule
b) Raja Rammohan Roy
c) Swami Dayanand
d) Swami Vivekanand
- 15) _____ is the mouthpiece of Prarthanasamaj.
a) Dinbandhu
b) Dnyoday
c) Subodhpatrika
d) None of these
- 16) Singh Sabha movement started at _____.
a) Patyala
b) Chandigarh
c) Jalandhar
d) Amritsar

Q.2 Write short answers of the following questions. (Any four) 16

- a) State the name of books written by Mahatma Phule.
b) Give the information about Nyaydarshan.
c) State Panchasheel in buddha religion.
d) Give the information about Shwetambara sect.
e) What is meant by Devband movement?
f) Explain the concept of religious Universalism.

Q.3 Write answers of the following questions. (Any two) 16

- a) Give the information about Self-respect movement.
b) Discuss the Rigveda and Yajurveda.
c) Review the Buddha religious conferences.
d) Give the information about Singh Sabha movement.

Q.4 Write detail answer of the following question. (Any one) 16

- a) Review the six schools of ancient Indian philosophy.
b) Explain the contribution of Warkari tradition in bhakti movement.

Q.5 Write the detail answer of following question? 16

Explain the philosophy of Satyashodhak Samaj and review its work.

Seat
No.

**M.A. (History) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023**

Maratha History (1600 A.D. – 1818 A.D.) (Polity and Economy) (MA01301)

Day & Date: Monday, 10-07-2023

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

16

- 1) — यांनी सभासद बखर लिहिली.
अ) कृष्णाजी अनंत सभासद ब) मल्हारराव चिटणीस
क) कवी परमानंद ड) कवी भूषण
- 2) — यांनी शिवदिग्विजय ग्रंथ लिहिला.
अ) कवी परमानंद ब) कवी कलश
क) खंडो बल्लाळ ड) रघुनाथ हणमंते
- 3) रघुनाथ यादव यांनी — लिहिली.
अ) चिटणीस बखर ब) शाहू बखर
क) 91 कलमी बखर ड) पेशवा बखर
- 4) मराठा इतिहास लेखनाशी संबंधित कागदपत्रे — येथील इंडिया ऑफीसमध्ये आहेत.
अ) इंग्लंड ब) फ्रांस
क) तिबेट ड) नेपाळ
- 5) — या फारशी साधनातून मराठा-मोगल इतिहासाची माहिती मिळते.
अ) बाबरनामा ब) अकबरनामा
क) मासिरे आलमगिरी ड) पातशाहनामा
- 6) मराठा सत्ता आणि पोर्तुगीज यांच्यातील संबंधावर — या इतिहासकाराने विस्तृत लिहिले आहे.
अ) निकोलाय मनुची ब) डॉ. जयसिंगराव पवार
क) वा.सी.बेंद्रे ड) डॉ. पांडुरंग पिसुर्लेकर
- 7) छत्रपती शिवाजी महाराज महाराजांचा राज्याभिषेक 6 जून — साली रायगडावर झाला.
अ) 1672 ब) 1673
क) 1674 ड) 1675
- 8) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या अष्टप्रधान मंडळात — हे सैन्यदळ सांभाळत होता.
अ) सेनापती ब) पेशवा
क) डबीर ड) सुमंत

- 9) बारभाई मंडळाचा कारभार ---- यांनी कारभारी म्हणून पाहिला.
 अ) नाना फडणीस ब) सखाराम बापू
 क) दमाजी थोरात ड) उदाजी चव्हाण
- 10) मराठा मंडळातील वाटपानुसार सरदार पवार घराण्याकडे ---- प्रदेशाची जबाबदारी देण्यात आली होती.
 अ) आग्रा ब) धार देवास
 क) गुजरात ड) राजपुताना
- 11) किल्ल्याच्या प्रशासनात ---- हा प्रमुख अधिकारी होता.
 अ) हवालदार ब) कारखानीस
 क) सबनीस ड) चिटणीस
- 12) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या जमीन महसूल धोरणामध्ये जमीन मोजण्यासाठी ---- चा वापर केला जाई.
 अ) लोखंडी साखळी ब) तागाची दोरी
 क) शिवशाही काठी ड) मीटर
- 13) शिवजन्माच्या वेळचा दुष्काळ ---- म्हणून ओळखला गेला.
 अ) थोरला दुष्काळ ब) मधला दुष्काळ
 क) लहान दुष्काळ ड) ओला दुष्काळ
- 14) पेशवाईत मराठा साम्राज्याचा कारभार केंद्रीय सचिवालय अर्थात ---- येथून पाहिला जात होता.
 अ) सज्जा ब) सभागृह
 क) हुजूर पागा ड) सदर
- 15) मराठा कालखंडात पैठणीसाठी ---- शहर प्रसिध्द होते.
 अ) अंबेजोगाई ब) कोल्हापूर
 क) सोलापूर ड) पैठण
- 16) जरी-पटका हे नाणे पेशवे काळात ---- या टांकसाळीतून बनवले जाई.
 अ) नाशिक ब) कोल्हापूर
 क) सोलापूर ड) रांजणगाव

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- 1) मराठाकालीन इतिहास अभ्यासासाठी उपयुक्त फारसी साधनांची नावे सांगा.
- 2) सेतू माधवराव पगडी यांचे मराठा इतिहास लेखनातील योगदान सांगा.
- 3) मराठाकालीन पायदळ सेनेविषयी माहिती सांगा.
- 4) शिवरायांच्या जमीन महसूल पध्दतीची थोडक्यात माहिती द्या.
- 5) मराठाकालीन चार व्यापारी केंद्राविषयी माहिती सांगा.
- 6) मराठाकालीन पेढी व्यवहार कसे चालत होते?

प्र.3 टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

16

- 1) मराठाकालीन इतिहास अभ्यासाची मराठी साधने
- 2) शिवकालीन प्रशासन व्यवस्थेची वैशिष्टे
- 3) मराठाकालीन कृषी व्यवस्थेमधील पिक पध्दत
- 4) मराठाकालीन व्यापार

- प्र.4** मराठाकालीन चलन व्यवस्था आणि पत धोरण याविषयी सविस्तर लिहा.
किंवा
मराठा कालीन उद्योगधंद्यांचा आढावा घ्या. **16**
- प्र.5** मराठा सत्तेच्या विस्तारात मराठा राजमंडळाचे योगदान काय होते? **16**

Seat No.	
----------	--

Set P

**M.A. (History) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023**

Maratha History (1600 A.D. – 1818 A.D.) (Polity and Economy) (MA01301)

Day & Date: Monday, 10-07-2023

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

- Instructions:** 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives.

16

- 1) _____ written by Sabhasad Bakhar.
 - a) Krushnaji Anant Sabhasad
 - b) Malharrao Chitnis
 - c) Poet Parmanand
 - d) Poet Bhushan
- 2) _____ Sivadigvijaya wrote book.
 - a) Poet Parmanand
 - b) Poet Kalash
 - c) Khando Ballal
 - d) Raghunath Hanmante
- 3) Raghunath Yadav wrote _____.
 - a) Chitnis Bakhar
 - b) Shahu Bakhar
 - c) 91 Kalmi Bakhar
 - d) Peshava Bakhar
- 4) Documents related to Maratha historiography are in the India Office at _____.
 - a) England
 - b) France
 - c) Tibet
 - d) Nepal
- 5) _____ Persian sources provide information about Maratha-Mughal history.
 - a) Babarnama
 - b) Akbarnama
 - c) Masire Alamgiri
 - d) Patshahnama
- 6) _____ historian has written extensively on the relationship between Maratha power and the Portuguese.
 - a) Nicolay Manuchi
 - b) Dr. Jaysingrao Pawar
 - c) V.C.Bendre
 - d) Dr. Pandurang Pisurlekar
- 7) The coronation of Chhatrapati Shivaji Maharaj took place at Raigad on 6 June _____.
 - a) 1672
 - b) 1673
 - c) 1674
 - d) 1675
- 8) Chhatrapati Shivaji Maharaj's Ashtapradhan Mandal _____ was managing this army.
 - a) Senapati
 - b) Peshawa
 - c) Dabir
 - d) Sumant
- 9) Administration of Barbhai Mandal Started by _____ as Karbhari.
 - a) Nana Phadnis
 - b) Sakharam Bapu
 - c) Damaji Thorat
 - d) Udaji Chavan

Seat
No.

Set P

**M.A. (History) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023
Modern Maharashtra (1818 A.D. – 1990 A.D.) (MA01302)**

Day & Date: Tuesday, 11-07-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

16

- 1) रयतवारी पद्धत मुंबई प्रांतात केंव्हा लागू झाली?
अ) 1 नोव्हेंबर 1919 ब) 1 नोव्हेंबर 1920
क) 1 नोव्हेंबर 1905 ड) 1 नोव्हेंबर 1922
- 2) ब्रिटीश सरकार शेतसारा म्हणून ठराविक रक्कम गाव प्रमुखामार्फत गोळा करीत असत त्या महसूल पद्धतीला काय म्हणतात?
अ) रयातवारी पद्धत ब) कायामधारा पद्धत
क) महलवारी पद्धत ड) वरील पैकी नाही
- 3) रामोश्याच्या प्रमुखास काय म्हणतात?
अ) नाईक ब) पाईक
क) ठाणेदार ड) किल्लेदार
- 4) भांबुरड्याचा खजिना कोणी लुटला?
अ) वासुदेव बळवंत फडके ब) उमाजी नाईक
क) काशी नाईक ड) संतू नाईक
- 5) ब्रिटीश सरकारने उमाजी नाईकाला फाशी केव्हा दिली?
अ) 3 फेब्रुवारी 1832 ब) 3 फेब्रुवारी 1845
क) 3 फेब्रुवारी 1834 ड) 3 फेब्रुवारी 1830
- 6) कोण सातारचे छत्रपती प्रतापसिंह महाराज यांचे गेलेले राज्य परत मिळवण्यासाठी लंडनला गेले होते?
अ) दयाराम रंगोजी ब) मोती रंगोजी
क) रंगो बापुजी ड) वरील पैकी नाही
- 7) मराठेशाहीचा शेवट केव्हा झाला?
अ) 1920 ब) 1914
क) 1818 ड) 1944
- 8) शेतीच्या व्यापारीकरणाचा परिणाम काय झाला?
अ) शेती नापीक झाली ब) अन्नधान्य तुटवडा
क) शेतकरी आळशी बनला ड) शेती पारंपारिकता बनली

- 9) इंग्रज हे मुलत कोण होते?
 अ) शेतकरी
 क) व्यापारी
 ब) माळेवाले
 ड) शिकारी
- 10) ऑल इंडिया ट्रेड युनियन काँग्रेसची स्थापना कोठे झाली.
 अ) पुणे
 क) नागपूर
 ब) मुंबई
 ड) सोलापूर
- 11) दलित नेते दादासाहेब गायकवाड यांना भारत सरकारने कोणत्या पुरस्काराने गौरविले?
 अ) पद्मश्री
 क) पद्मविभूषण
 ब) पद्मभूषण
 ड) भारतरत्न
- 12) 26 एप्रिल 1948 रोजी शेतकऱ्यांच्या प्रश्नावर आवाज उठवण्यासाठी कोणता पक्ष उदयाला आला?
 अ) भाजप
 क) समाजवादी पक्ष
 ब) शेतकरी कामगार पक्ष
 ड) जनात दल
- 13) 'द प्रोब्लेम ऑफ रूपी' हा ग्रंथ कोणी लिहिला?
 अ) लोकहितवादी
 क) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
 ब) दादासाहेब गायकवाड
 ड) महात्मा फुले
- 14) भारतातील पहिली कामगार चळवळ कोणी सुरु केली?
 अ) नारायण मेघाजी लोखंडे
 क) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
 ब) दादासाहेब गायकवाड
 ड) लोकहितवादी
- 15) 'पॉवर्टी एंड अनब्रिटीश रूल इन इंडिया' हा ग्रंथ कोणी लिहिला?
 अ) नारायण मेघाजी लोखंडे
 क) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
 ब) कार्लमाक्स
 ड) दादाभाई नौरोजी
- 16) ब्राम्हणेतर चळवळीची सुरुवात कोणत्या घटनेपासून झाली?
 अ) नाभिक प्रकरण
 क) दलित चळवळ
 ब) वेदोक्त प्रकरण
 ड) वरीलपैकी नाही

प्र.2 खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या (कोणतेही चार)

16

- अ) 19 व्या शतकातील महाराष्ट्राची राजकीय पार्श्वभूमीवर सांगा.
 ब) 19 व्या शतकातील महाराष्ट्राची धार्मिक पार्श्वभूमीवर सांगा.
 क) मराठेकालीन विविध व्यवसाय सांगा.
 ड) कोळ्यांच्या उठावाची पार्श्वभूमी सांगा.
 इ) 1757 चा उठावातील सातारची माहिती द्या.
 ई) शाहू महाराजांचे वेदोक्त प्रकरण सांगा.

प्र.3 खालील प्रश्नाची उत्तरे द्या (कोणतेही दोन)

16

- अ) रयतवारी महसूल व्यवस्थेची माहिती द्या.
 ब) न्यायमूर्ती रानडे यांचे आर्थिक विचार सांगा.

- क) शेतकर्याचा आसूडबद्दल माहिती द्या.
ड) दादाभाई नौरोजीचे आर्थिक विचार सांगा.

- प्र.4 खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) 16
अ) कामगार चळवळीची माहिती द्या.
ब) दलित चळवळीची माहिती द्या.
- प्र.5 खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. 16
ब्रिटीश प्रशासनाचे सामाजिक आर्थिक व सांस्कृतिक परिणाम सांगा.

Seat No.	
----------	--

Set P

**M.A. (History) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023**

Modern Maharashtra (1818 A.D. – 1990 A.D.) (MA01302)

Day & Date: Tuesday, 11-07-2023

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose correct alternative**16**

- 1) When Was the Rayatwari System introduced in Mumbai province?
 - a) 1 November 1919
 - b) 1 November 1920
 - c) 1 November 1905
 - d) 1 November 1922
- 2) The British government used to collect a certain amount of money from the village head through agriculture?
 - a) Rayatwari System
 - b) Kayamdharma System
 - c) Mahalwari System
 - d) None of the above
- 3) What is the head of Ramoshi called?
 - a) Naik
 - b) Paik
 - c) Thanadar
 - d) Kileedar
- 4) Someone looted Bhamburde's treasure?
 - a) Vasudev Balwant Phadke
 - b) Umaji Naik
 - c) Kashi Naik
 - d) Santu Naik
- 5) When Umaji Naik was hanged by the British government?
 - a) 3 February 1832
 - b) 3 February 1845
 - c) 3 February 1834
 - d) 3 February 1830
- 6) Who had gone to London to regain the lost Kingdom of Chhatrapati Pratap Singh Maharaj Of Satara?
 - a) Dayaram Rangoji
 - b) Moti Rangoji
 - c) Rango Babuji
 - d) None of the above
- 7) When did Maratha power end?
 - a) 1920
 - b) 1914
 - c) 1818
 - d) 1944
- 8) What was the effect of commercializing agriculture?
 - a) Agricultural became barren
 - b) Food shortage
 - c) Farmers became lazy
 - d) Agricultural traditional
- 9) Who was the British originally
 - a) Farmers
 - b) Horticultural
 - c) Trade
 - d) Hunter
- 10) Where was the All India Trade Union Congress Founded?
 - a) Pune
 - b) Mumbai
 - c) Nagpur
 - d) Solapur
- 11) Which award was given to Dalit leader Dadasaheb Gaikwad by the Government of India?
 - a) Padma Shree
 - b) Padma Bhushan
 - c) Padma Vibhushan
 - d) Bharatratna

- 12) Which party emerged on 26th April 1948 to raise voice on the question of farmers?
a) BJP
b) Shetkari Kamgar Party
c) Samajwadi Party
d) Janta dal
- 13) Who wrote the book 'The problems of the Rupee'?
a) Lokhitvadi
b) Dadasaheb Gaikwad
c) Dr. Babasaheb Ambedkar
d) Mahatma Phule
- 14) Who started the first Labour movement in India?
a) Narayan Meghaji Lokhande
b) Dadasaheb Gaikwad
c) Dr. Babasaheb Ambedkar
d) Lokhitvadi
- 15) Who wrote "The Poverty and Un British Rule In India"?
a) Narayan Meghaji Lokhande
b) Karl Marx
c) Dr. Babasaheb Ambedkar
d) Dadabhai Navroji
- 16) What is the orihiin of the non-brahmin movement?
a) Nabhikevent
b) Vedokta event
c) Dalit movement
d) None of the above

Q.2 Give the Short answers (any 4) 16

- a) State the political background of Maharashtra in the nineteenth century.
b) State the Religious background of Maharashtra in nineteenth century
c) Give Information about various occupations of Maratha period.
d) Explain the background of the rise of spiders.
e) Inform about Satara in 1857.
f) Tell the Vedokta case of Shahu Maharaj

Q.3 Answer the following Questions (any 2) 16

- a) Provide information on rayatvari revenue System.
b) Explain the financial views of justice Ranade.
c) Give information about Shetkaryacha Asud.
d) Explain the Financial views of Dadabhai Navroji.

Q.4 Give the detail answer to the following questions. (Any 1) 16

- a) Inform the Labour movement.
b) Inform the Dalit movement.

Q.5 Give the detail answers to the following question 16

Describe the social, Political, economic and Cultural consequences of the British administration.

Seat No.	
----------	--

M.A. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2023
HISTORY

Research Methodology (MA01303)

Day & Date: Wednesday, 12-07-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडा.

16

- 1) संशोधन म्हणजे काय?
 - अ) पुन्हा पुन्हा शोध घेणे
 - ब) कोणत्याही समस्येचा उपाय शोधणे
 - क) कोणत्याही समस्येचे वैज्ञानिक पध्दतीने सत्य शोधणे
 - ड) यापैकी नाही
- 2) खालीलपैकी कोणती संशोधनाची पध्दत नाही?
 - अ) सर्वे
 - ब) ऐतिहासिक
 - क) निरीक्षण
 - ड) तात्विक
- 3) ——— च्या अभ्यासाचा मुख्य उद्देश म्हणजे ज्ञान घेणे होय.
 - अ) अन्वेषणात्मक
 - ब) वर्णनात्मक
 - क) निदान
 - ड) वर्णनात्मक आणि निदान
- 4) ——— याला संशोधनाची संकल्पना म्हणतात.
 - अ) मार्गदर्शक
 - ब) साधने
 - क) पध्दती
 - ड) चल
- 5) साहित्याच्या पुनरावलोकनाची गरज का भासते?
 - अ) संदर्भ ग्रंथाची यादी पाहण्यासाठी
 - ब) ठरलेले उद्दिष्ट गाठण्यासाठी
 - क) तुमच्या आवडीच्या क्षेत्रातील माहिती जाणून घेण्यासाठी
 - ड) तुमच्या सामान्य ज्ञानात भर घालण्यासाठी
- 6) ——— हा सर्वेचा प्रथम हेतू असतो.
 - अ) वर्णनात्मक
 - ब) मूल्यमापन
 - क) विभाजन
 - ड) माहिती पुरविणे
- 7) संशोधन प्रक्रियेचे मुख्य घटक काय आहेत?
 - अ) प्रस्तावना, तथ्य संकलन, तथ्य विश्लेषण, निष्कर्ष आणि शिफारशी
 - ब) कार्यकारी सारांश, साहित्याचे पुनरावलोकन, तथ्य संकलन, निष्कर्ष, संदर्भग्रंथ सुची
 - क) संशोधन आराखडा, संशोधन तथ्य, विश्लेषण संदर्भग्रंथ
 - ड) प्रस्तावना, साहित्याचे पुनरावलोकन, संशोधन पध्दती, परिणाम, चर्चा आणि निष्कर्ष

- प्र.3** खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **16**
- 1) आदर्श गृहितकृत्यांची वैशिष्ट्ये
 - 2) अहवाल लेखनाच्या पायऱ्या
 - 3) दुय्यम साधने
 - 4) अंतरंग परीक्षण
- प्र.4** संशोधन म्हणजे काय? संशोधन पध्दतीची उद्दिष्ट्ये सांगा. **16**
किंवा
संदर्भ साधनांचे बहिरंग परीक्षण करा.
- प्र.5** संशोधन पध्दतीचे विविध टप्पे सांगा. **16**

Seat No.	
-------------	--

M.A. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2023
HISTORY

Research Methodology (MA01303)

Day & Date: Wednesday, 12-07-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Answer the following question by choosing the correct options. 16

- 1) Research is _____.
 - a) Searching again and again
 - b) Finding solution to any problem
 - c) Working in a scientific way to search for truth of any problem
 - d) None of these
- 2) Which of the following is not the method of research?
 - a) Survey
 - b) Historical
 - c) Observation
 - d) Philosophical
- 3) The main objective of _____ Study's to acquire knowledge.
 - a) Exploratory
 - b) Descriptive
 - c) Diagnostic
 - d) Descriptive and diagnostic
- 4) Concepts are _____ of research.
 - a) Guide
 - b) Tools
 - c) Methods
 - d) Variables
- 5) Why do you need to review the existing literature?
 - a) To make sure you have along list of references
 - b) Because without it, you could never reach the required word court
 - c) To find out what is already known about your area of interest.
 - d) To help in your general studying.
- 6) The first purpose of a survey is to _____.
 - a) Description
 - b) Evaluation
 - c) Partion
 - d) Provide information
- 7) What are the core elements of a research process?
 - a) Introduction, Data Collection, Data Analysis, Conclusions and Recommendations.
 - b) Executive Summery, Literature Review, Data gathered, Conclusions, Bibliography.
 - c) Research plan, Research Data, Analysis, References.
 - d) Introduction, Literature review, Research Methodology, Results, Discussions and Conclusions.
- 8) Second step in problem formulation is _____.
 - a) Statement of the problem
 - b) Understanding the nature of the problem
 - c) Survey
 - d) Discussion

- 9) Wrong questionnaire is an example of _____.
 a) Primary data collection problem
 b) Secondary collection problem
 c) A and B both
 d) None of the above
- 10) Final stage in the research process is _____.
 a) Problem formulation
 b) Data collection
 c) Data analysis
 d) Report writing
- 11) What is a hypothesis?
 a) Prediction of relationship between certain variables.
 b) An experiment that tests certain predictions.
 c) An independent variable
 d) A dependent variable
- 12) All research process starts with _____.
 a) Observation
 b) Hypothesis
 c) Deduction
 d) Analysis
- 13) Which of the following is not a data collection Method?
 a) Research questions
 b) Unstructured interviewing
 c) Postal survey questionnaires
 d) Participant observation
- 14) What is data collection?
 a) Collecting the research question and objectives together.
 b) Gathering the information (data) which will help you address your research question.
 c) Reviewing the literature review.
 d) Out ling how you will gather the information for your research questions.
- 15) Who should write a literature review?
 a) Scholar
 b) Teacher
 c) Supervisor
 d) Co-Ordinator
- 16) The ideal model for a research report is _____.
 a) The essay format
 b) The journal article standard format
 c) A magazine article
 d) Who other students do

Q.2 Write a short answer of the following questions. (Any Four)

16

- a) Data analysis
 b) Research design
 c) Foot notes
 d) Method in social research
 e) What is data collection?
 f) Bibliography

Q.3 Answer the following questions. (Any Two)

16

- a) Characteristics of a Good Hypothesis
 b) Steps of Report Writing
 c) Secondary Sources
 d) Internal Criticism

Q.4 What is Research Methodology? Explain the objectives of Research Methodology. **16**

OR

Explain the external criticism of Sources.

Q.5 Describe the step of Research Methodology. **16**

Seat No.	
-------------	--

Set	P
-----	---

**M.A. (History) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023**

Women in Indian History (MA01304)

Day & Date: Thursday, 13-07-2023

Max. Marks: 80

Time: 11:00 AM To 02:00 PM

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा. 16

- 1) फ्रेंच राज्य क्रांतीनंतर जी स्त्रीवादी चळवळ निर्माण झाली त्याचे नेतृत्व — या स्त्रीने केले.
 अ) डेल्लमर
 क) बेटी फ्रिडन
 ब) मेरी क्राफ्ट
 ड) जॉन स्टूअर्ट
- 2) हुमायुनामा हा ग्रंथ — हिने लिहिला.
 अ) नूरजहाँ
 क) झीनत—उन—निसा
 ब) महम अनघा
 ड) गुलबदन
- 3) — यांनी स्त्री-पुरुष यांच्यामध्ये समानता निर्माण व्हावी यासाठी प्रयत्न केले होते.
 अ) मार्क्सवादी
 क) राष्ट्रवादी
 ब) उदारमतवादी
 ड) जहालवादी
- 4) ख्रिश्चन धर्मांमध्ये — या ग्रंथास महत्त्वाचे स्थान आहे.
 अ) कुराण
 क) बायबल
 ब) भगवतगीता
 ड) रामायण
- 5) शासकीय माहितीवरून स्त्रियांचे स्थान हे — होते अशी माहिती मिळते.
 अ) दुय्यम
 क) उच्च
 ब) कनिष्ठ
 ड) समानतेचे
- 6) विजयनगरच्या — याने लिहिलेल्या काव्यसंग्रहात त्या काळातील स्त्रियाबद्दल माहिती मिळते.
 अ) विष्णूवर्धन
 क) कृष्णदेवराय
 ब) रामदेवराय
 ड) राजवर्धन
- 7) — काळात सती पध्दती प्रचलित नव्हती.
 अ) वैदिक
 क) मराठा
 ब) सुल्तान
 ड) ब्रिटीश
- 8) जातककथा — या धर्मात लिहिल्या जातात.
 अ) जैन
 क) हिंदू
 ब) बौध्द
 ड) शीख

- 9) शीख धर्मात स्त्रियांना ----- स्वरूपामध्ये शिक्षण प्राप्त होत असे.
 अ) धार्मिक ब) तांत्रिक
 क) घरगुती ड) लष्करी
- 10) जैन धर्मातील दिगंबर पंथात ----- मोक्ष मिळत नाही.
 अ) पुरुषांना ब) श्रावक
 क) श्राविका ड) स्त्रियांना
- 11) शीख धर्मात ----- पध्दत अमान्य मानली गेली.
 अ) सतीप्रथा ब) पुनर्विवाह
 क) बालविवाह ड) बालहत्या
- 12) इस्लाम धर्मानुसार कुराण स्त्री-पुरुषांना ----- लेखते.
 अ) समान ब) दुय्यम
 क) उच्च ड) कनिष्ठ
- 13) मुस्लीम स्त्रियांमध्ये ----- होती.
 अ) बालहत्या ब) सतीप्रथा
 क) पडदा पध्दती ड) यापैकी नाही
- 14) मौर्य उत्तर काळात ----- पध्दती रुढ झाली होती.
 अ) बालविवाह ब) प्रौढविवाह
 क) जरठ विवाह ड) पुनर्विवाह
- 15) सतीप्रथा बंदीचा कायदा ----- साली भारतात लॉर्ड बेंटीकच्या मदतीने अस्तित्वात आला.
 अ) 1890 ब) 1920
 क) 1829 ड) 1900
- 16) संमती वयाचा कायदा ----- मध्ये करण्यात आला.
 अ) 1830 ब) 1910
 क) 1840 ड) 1821

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- 1) आधुनिक काळातील स्त्रीवादी संकल्पनेतून कोणते उद्देश समोर येतात?
- 2) गुप्तकालीन स्त्री साहित्याची साधने लिहा.
- 3) जैन धर्माचा स्त्री विषयक दृष्टीकोन लिहा.
- 4) भक्ती चळवळीत कोणत्या स्त्रियांचा समावेश होतो?
- 5) केशवपन प्रथेविषयी थोडक्यात लिहा.
- 6) ख्रिश्चन धर्मातील स्त्रियांची स्थिती सांगा.

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- 1) उदारमतवादी दृष्टीकोन
- 2) बौद्ध धर्मातील स्त्रियांचे स्थान
- 3) मराठेकाळातील स्त्रियांचे कायदेशीर हक्क
- 4) आदिवासी स्त्रियांचा दर्जा

- प्र.4 सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणतेही एक) 16**
- 1) मध्ययुगीन काळातील स्त्री अभ्यासाच्या संदर्भ साधनांचा आढावा घ्या.
किंवा
 - 2) स्त्रीवाद म्हणजे काय? त्याबाबत उदारमतवादी दृष्टीकोनाची माहिती लिहा.
- प्र.5 वैदिक धर्मातील स्त्रियांच्या स्थिती विषयी चर्चा करा. 16**

Seat No.	
-----------------	--

**M.A. (History) (Semester - III) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023**

Women in Indian History (MA01304)

Day & Date: Thursday, 13-07-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple choice questions.

16

- 1) The feminist movement that arose after the French Revolution was led by this woman _____.

a) Delmer	b) Mary Carft
c) Betty Friedan	d) John Sturat
- 2) Humayunnama was written by _____.

a) Noorjahan	b) Maham Angha
c) Zinat-Un-Nissa	d) Gulbadan
- 3) _____ he tried to create equality between men and women.

a) Marxist	b) Liberal
c) Nationalist	d) Jahalist
- 4) This book holds an important place in Christianity _____.

a) Quran	b) Bhagavat Gita
c) Bible	d) Ramayana
- 5) According to government information, the position of women is _____.

a) Secondary	b) Inferior
c) Higher	d) Equivalent
- 6) Information about women of that time in the poetry collection written by _____ of Vijayanagar gets.

a) Vishnuvardhana	b) Ramdevray
c) Krishnadevaraya	d) Rajavardhana
- 7) _____ Sati method was not prevalent in those times.

a) Vedic	b) Sultan
c) Maratha	d) British
- 8) Jataka katha _____ is written in this religion.

a) Jain	b) Buddhist
c) Hindu	d) Sikh
- 9) In Sikhism, women received education in the form of _____.

a) Religious	b) Technical
c) Domestic	d) Military
- 10) There is no salvation in the Digambar sect of Jainism _____.

a) Men	b) Sravaka
c) Sravika	d) Women
- 11) In Sikhism _____ method was considered invalid.

a) Sati practice	b) Remarriage
c) Child marriage	d) Infanticide

- 12) According to Islam, the Quran describes men and women as _____.

a) Equal	b) Secondary
c) Superior	d) Inferior
- 13) Among Muslim women there was _____.

a) Infanticide	b) Sati practice
c) Padda Method	d) None of these
- 14) In the late Mauryan period _____ the system became common.

a) Child marriage	b) Adult marriage
c) Jarath marriage	d) Remarriage
- 15) Sati Prohibition Act came into being in India with the help of Lord Bentick _____.

a) 1890	b) 1920
c) 1829	d) 1900
- 16) The Age of Consent Act was enacted in _____.

a) 1830	b) 1910
c) 1840	d) 1821

Q.2 Write the short answers. (Any Four)

16

- a) What objectives emerge from the concept of modern feminism?
- b) Write the tools of female literature of the Gupta period.
- c) Write the perspective of women in Jainism.
- d) Which women are included in Bhakti movement?
- e) Briefly write about Keshavapan Practice.
- f) State the position of women in Christianity.

Q.3 Write Any Two of the following.

16

- a) Liberal approach.
- b) Position of women in Buddhism
- c) Legal Rights of Women in the Maratha Period
- d) Status of Aboriginal Women.

Q.4 Trace the Medieval sources for the study of Indian women.

16

OR

What is feminism? Write about the Liberal perspective on it.

Q.5 Discuss on Women's condition in Vedic Period.

16

Seat No.	
-------------	--

M.A. (Semester - III) (New) (CBCS) Examination: March/April-2023
HISTORY

The Thoughts of Mahatma Phule And Dr. Babasaheb Ambedkar
(Mahatma Phule) (MA01305)

Day & Date: Thursday, 13-07-2023
Time: 11:00 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 80

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

16

- 1) — या ठिकाणी एल्फिन्स्टन हायस्कूलची स्थापना करण्यात आली.
अ) कल्याण ब) पुणे
क) मुंबई ड) ठाणे
- 2) बॉम्बे एज्युकेशन सोसायटीची स्थापना — येथे करण्यात आली.
अ) पुणे ब) मुंबई
क) नागपूर ड) ठाणे
- 3) मुंबई मध्ये अमेरिकन मिशनरी सोसायटीने — साली पहिली मुलींची शाळा सुरू केली.
अ) 1824 ब) 1825
क) 1821 ड) 1823
- 4) संस्कृत कॉलेजची स्थापना कोणी केली?
अ) एल्फिन्स्टन ब) स्वामी दयानंद सरस्वती
क) नारायण लोखंडे ड) राजाराम मोहन रॉय
- 5) हंटर कमिशन — साली नेमण्यात आले.
अ) 1881 ब) 1888
क) 1883 ड) 1882
- 6) 'तृतीयरत्न' हा ग्रंथ कोणी लिहिला?
अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ब) रोमिला थापर
क) महात्मा फुले ड) ताराबाई शिंदे
- 7) महात्मा फुले यांनी ईश्वराला — म्हटले आहे.
अ) दाता ब) आत्मा
क) निर्माता ड) निर्मिक
- 8) — यांनी 'दीनबंधू' हे साप्ताहिक सुरू केले.
अ) महात्मा फुले ब) जांभेकर
क) आगरकर ड) कृष्णराव भालेकर
- 9) — येथे सत्यशोधक समाजाची स्थापना झाली.
अ) रायगड ब) सातारा
क) मुंबई ड) पुणे

- प्र.4 सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) 16**
- 1) महात्मा फुले यांनी स्त्रियांसाठी केलेल्या कार्याचे वर्णन करा.
किंवा
 - 2) महात्मा फुले यांनी शेती व शेतकऱ्यांच्या विषयी केलेल्या कार्याचे स्पष्टीकरण करा.
- प्र.5 महात्मा फुले यांनी केलेल्या शैक्षणिक कार्याचा आढावा घ्या. 16**

- 9) ——— येथे 'खाजा मुइनुद्दिन चिस्ती' या सुफी संताचा दर्गा आहे.
 अ) जयपूर ब) अजमेर
 क) पटना ड) आग्रा
- 10) ——— हे वारकरी संप्रदायाचे मुख्य केंद्र होय.
 अ) चंद्रपूर ब) पंढरपूर
 क) कोल्हापूर ड) सातारा
- 11) संत एकनाथ महाराजांनी समाज प्रबोधनासाठी ——— चा वापर केला.
 अ) कविता ब) भारूड
 क) ओव्या ड) निबंध
- 12) गोरक्षनाथ हे ——— पंथातील महत्वाचे संत होते.
 अ) दत्त ब) वारकरी
 क) सुफी ड) नाथ
- 13) रायगड किल्ल्याचे स्थापत्य रचना ——— यांनी केली होती.
 अ) आण्णाजी दत्तो ब) निराजी रावजी
 क) तानाजी मालुसरे ड) आबाजी सोनदेव
- 14) मराठाकलीन स्थापत्य कलेवर ——— शैलीचा प्रभाव आहे.
 अ) नागर ब) द्रविड
 क) हेमाडपंती ड) राजस्थानी
- 15) महाराष्ट्रातील लोकप्रिय लावणी 'सुंदरा मनामध्ये भरली' ही ——— यांनी लिहिली.
 अ) राम जोशी ब) होनाजी बाळा
 क) दत्ताजी बाळा ड) सगन भाऊ
- 16) माधवराव पेशव्यांच्या काळात ——— चित्रकार होता.
 अ) अनंत फंदी ब) होनाजी बाळा
 क) माणकोजी ड) दत्ताजी

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

16

- 1) मराठी भाषेची ठळक वैशिष्ट्ये सांगा.
- 2) मराठी भाषेच्या विकासात महानुभवीय साहित्याचे योगदान सांगा.
- 3) मराठाकालीन स्त्री जीवनाची माहिती लिहा
- 4) वतनदारी पद्धती विषयी माहिती सांगा.
- 5) संत ज्ञानेश्वरांच्या कार्याची माहिती द्या.
- 6) महाराष्ट्र धर्म संकल्पनेची माहिती द्या.

प्र.3 कोणत्याही दोन प्रश्नांची विस्तृत उत्तरे लिहा.

16

- 1) मराठी साहित्याच्या विकासात संत साहित्याने दिलेल्या योगदानाची चर्चा करा.
- 2) मराठाकालीन समाजातील जातीय रचनेविषयी विस्तृत माहिती लिहा.
- 3) वारकरी संप्रदायाच्या प्रगतीची माहिती द्या.
- 4) मराठाकालीन संगीत क्षेत्रातील प्रगतीचा आढावा घ्या.

- प्र.4** मराठा कालखंडातील अस्पृश्यता आणि गुलामगिरी व्यवस्थेविषयी माहिती लिहा. **16**
किंवा
मराठा राजवटीतील किल्ले स्थापत्य रचनेची माहिती द्या.
- प्र.5** मराठाकालीन बलुतेदारी पद्धतीचा आढावा घ्या. **16**

Seat
No.

Set P

**M.A. (History) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023****Maratha History (1600 A.D. – 1818 A.D.) (Social and Cultural) (MA01401)**

Day & Date: Monday, 10-07-2023

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.**Q.1 Select the appropriate option from the following.****16**

- 1) The first line in Marathi language 'Shri Chamundraye Karvile' was found on the inscription of _____.
 - a) Chennai
 - b) Kolkata
 - c) Shravanabelagola
 - d) Bangalore
- 2) Chhatrapati Shivaji Maharaj wrote a book called _____ for the purification of Marathi language.
 - a) Rajavyahar Kosh
 - b) Adnyatr
 - c) Anupuran
 - d) Sabhasad Bakhar
- 3) _____ is the dialect of Dhule, Jalgaon, Nandurbar in Khandesh, Maharashtra.
 - a) Kokani
 - b) Varhadi
 - c) Ahirani
 - d) Kannada
- 4) The book 'Chaturvargachintamani' was composed by _____.
 - a) Kalhan
 - b) Hemadri Pandit
 - c) Sarang
 - d) Rajveer
- 5) The society of the Maratha period was divided into _____.
 - a) Two
 - b) Three
 - c) Four
 - d) Five
- 6) During the Maratha period, there were _____ balutedars in village carts.
 - a) Ten
 - b) Twelve
 - c) Fourteen
 - d) Sixteen
- 7) Caste system in medieval society was based on _____.
 - a) Birth
 - b) Death
 - c) Property
 - d) Children
- 8) Arguments between Deshasth and Kokansth in _____ during Maratha period.
 - a) Maratha
 - b) Brahmin
 - c) Shudra
 - d) Lingayat
- 9) Sufi saint 'Khwaja Muinuddin Chisti'. Dargah is at _____.
 - a) Jaipur
 - b) Ajmer
 - c) Patna
 - d) Agra
- 10) _____ is the main center of the Warkari sect.
 - a) Chandrapur
 - b) Pandharpur
 - c) Kolhapur
 - d) Satara

- 11) Saint Eknath Maharaj used _____ for social awakening.
a) Poem b) Bharud
c) Ovyā d) Essay
- 12) Goraksanath was an important saint of the _____ sect.
a) Datta b) Warkari
c) Sufi d) Nath
- 13) Raigad fort was designed by _____.
a) Annaji Dutto b) Niraji Raoji
c) Tanaji Malusare d) Abaji Sondev
- 14) _____ style was influenced Maratha architectures.
a) Nagar b) Dravid
c) Hemadpanti d) Rajasthani
- 15) Popular lavani of Maharashtra 'Sundara manamadhe bhārālī' was written by _____.
a) Ram Joshi b) Honaji Bala
c) Dattaji Bala d) Sagan Bhau
- 16) _____ was a painter during the Peshwa period.
a) Anant Fandi b) Honaji Bala
c) Mankoji d) Dattaji

Q.2 Write short answers to any four of the following questions. 16

- 1) Explain the salient features of Marathi language.
- 2) Explain the contribution of Mahābhāī literature in the development of Marathi language.
- 3) Write information about the life of a Maratha woman.
- 4) Provide information on tenancy practices.
- 5) Write information about the work of Saint Dnyāneshwar.
- 6) Explain the concept of Maharashtra Dharma.

Q.3 Write detailed answers to any Two questions. 16

- 1) Discuss the contribution made by Sant Sahitya in the development of Marathi literature.
- 2) Write detailed information about the caste structure of Maratha society.
- 3) Inform about the progress of Warkari sect.
- 4) Review the progress in the field of Maratha music.

Q.4 Write information about untouchability and slavery system in Maratha period. 16

OR

Give information about the architecture of forts in the Maratha dynasty.

Q.5 Take a look at the Maratha-era Balutedari system. 16

Seat No.	
----------	--

**M.A. (History) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023**

Modern Maharashtra (1818 A.D. – 1990 A.D.) (MA01402)

Day & Date: Wednesday, 12-07-2023

Max. Marks: 80

Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

16

- 1) भाषिक तत्वानुसार कोणत्या राज्याच्या निर्मितीपासून संयुक्त महाराष्ट्र चळवळ सुरू झाली?
अ) आंध्र
क) केरळ
ब) गुजरात
ड) कर्नाटक
- 2) संयुक्त महाराष्ट्र निर्मितीच्या मागणीचा ठराव कोणत्या अधिवेशनात झाला?
अ) कोकण
क) नागपूर
ब) बेळगाव
ड) मुंबई
- 3) संयुक्त महाराष्ट्र परिषदेची स्थापना केव्हा झाली?
अ) 28 जुलै 1950
क) 28 जुलै 1949
ब) 28 जुलै 1946
ड) 28 जुलै 1951
- 4) संयुक्त महाराष्ट्राची निर्मिती केव्हा झाली?
अ) 1 मे 1960
क) 1 मे 1956
ब) 1 मे 1952
ड) 1 मे 1955
- 5) पेशवेकाळात स्वयंपूर्ण अर्थव्यवस्थेचे स्वरूप कोठे पहावयास मिळत होते?
अ) तालुक्यात
क) प्रांतांत
ब) जिल्यात
ड) खेड्यात
- 6) प्राचीनकाळापासून महाराष्ट्राचा मुख्य व्यवसाय कोणता?
अ) शेती
क) मासेमारी
ब) व्यापार
ड) खाणकाम
- 7) मराठाकाळात सरकारकडून शेतकर्यांना निश्चित अटीवर कसण्यासाठी जमीन दिली जाते होती त्यास काय म्हणतात?
अ) जमीनधारणा
क) महालवारी
ब) रयतवारी
ड) कायमधारा
- 8) शेतीच्या व्यापारीकरणाचा परिणाम काय झाला?
अ) शेती नापीक झाली
क) शेतकरी आळशी बनला
ब) अन्नधान्य तुटवडा
ड) शेती पारंपरिकता बनली
- 9) महाराष्ट्रात प्रथम कोठे इ. स. 1853 मध्ये पहिली कापड गिरणी स्थापन झाली?
अ) पुणे
क) मुंबई
ब) सातारा
ड) कोल्हापूर

- 10) 'बॉम्बे स्पिनिंग अँड विव्हिंग कंपनी' या नावाची कापड गिरणी कोणी स्थापन केली?
 अ) कासवजी दावर
 ब) दादाभाई नौरोजी
 क) आर. सी. दत्त
 ड) आर. सी. मुजुमदार
- 11) कोणत्या गर्व्हनर जनरलच्या काळात दळणवळण साधनात वाढ झाली?
 अ) लॉर्ड कर्झन
 ब) लॉर्ड डलहौसी
 क) लॉर्ड डफरीन
 ड) लॉर्ड रे
- 12) महाराष्ट्रातील पहिला साखर कारखान अहमदनगर जिल्ह्यातील कोठे उभारण्यात आला?
 अ) वेळापूर
 ब) बेलापूर
 क) रांजनगाव
 ड) नरसिंहपूर
- 13) टाटा हायड्रोलिक पॉवर सप्लाय कंपनीची स्थापना कोणी केली?
 अ) दोराबजी टाटा
 ब) रतन टाटा
 क) कमल टाटा
 ड) संजय टाटा
- 14) महाराष्ट्रात रयतवारी महसूल पद्धत कोणी सुरू केली?
 अ) लॉर्ड एलफिस्टन
 ब) लॉर्ड कर्झन
 क) लॉर्ड डफरीन
 ड) लॉर्ड रे
- 15) स्वामी विवेकानंद शिक्षण संस्थेचे मुख्यालय कोठे आहे?
 अ) कोल्हापुर
 ब) सातारा
 क) नागपूर
 ड) औरंगाबाद
- 16) रयत शिक्षण संस्थेचे मुख्यालय कोठे आहे?
 अ) कोल्हापुर
 ब) सातारा
 क) नागपूर
 ड) औरंगाबाद

प्र.2 खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या. (कोणतेही चार)

16

- 1) संयुक्त महाराष्ट्र पपरिषदेची माहिती द्या.
- 2) संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीतील जे. व्ही. पी त्रीसदस्य समितीची माहिती द्या.
- 3) ब्रिटिश प्रशासनाचे आर्थिक परिणाम सांगा.
- 4) पेशवेकालीन खेड्याची माहिती द्या.
- 5) पेशवेकालीन व्यापाराची माहिती द्या.
- 6) जलविद्युत निर्मितीची माहिती द्या.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन)

16

- 1) कापड उद्योगाची माहिती द्या.
- 2) संयुक्त महाराष्ट्र समितीची उद्दिष्टे सांगा.
- 3) शिक्षण प्रसारामध्ये रयत शिक्षण संस्थेची माहिती द्या.
- 4) साखर उद्योगाची माहिती द्या.

प्र.4 खालील प्रश्नाची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)

16

भारतीय शिक्षण आयोग किंवा कोठारी आयोगच्या शिफारशी सांगा
 किंवा
 मराठाकालीन व्यापार व उद्योगधंदे यांची माहिती द्या.

प्र.5 खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा.

16

संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीची माहिती द्या.

Seat No.	
-------------	--

Set P

**M.A. (History) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023
Modern Maharashtra (1818 A.D. – 1990 A.D.) (MA01402)**

Day & Date: Wednesday, 12-07-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative:

16

- 1) The Samyukta Maharashtra Movement started from the formation of which state according to the linguistic principal.

a) Andhra	b) Gujarat
c) Kerala	d) Karnataka
- 2) In Which convention was the demand for formation of Samyukta Maharashtra decided?

a) Konkan	b) Belgaum
c) Nagpur	d) Mumbai
- 3) When was the Samyukta Maharashtra Parishad established?

a) 28 July 1950	b) 28 July 1946
c) 28 July 1949	d) 28 July 1951
- 4) When was Samyukta Maharashtra formed?

a) 1 May 1960	b) 1 May 1952
c) 1 May 1956	d) 1 May 1955
- 5) In the Peshwa period, one could see the nature of self-sufficient economy?

a) Tehsil	b) District
c) Province	d) Village
- 6) What has been the main occupation of Maharashtra since ancient times?

a) Agricultural	b) Trade
c) Fishing	d) Mining
- 7) In the Maratha period, the government was giving land to the farmers on certain conditions?

a) Jameendharna	b) Rayatwari
c) Mahalwari	d) Kayamdharma
- 8) What was the effect of commercializing agriculture?

a) Agricultural became barren	b) Food shortage
c) Farmers became lazy	d) Agricultural became traditional
- 9) Where was the first textile mill established in Maharashtra in 1853 AD?

a) Pune	b) Satara
c) Mumbai	d) Kolhapur
- 10) Someone founded a textile mill called Bombay Spinning and Weaving Company?

a) Kasavji Davar	b) Dadabhai Navroji
c) R.C. Dutt	d) R.C.Mujumdar

- 11) During the time of which Governor General the means of communication increased?
 - a) Lord Karzon
 - b) Lord Dalhousie
 - c) Lord Dufferin
 - d) Lord Ray
- 12) Where is first sugar factory in Maharashtra was set up in Ahmednagar district?
 - a) Velapur
 - b) Belapur
 - c) Ranjangaon
 - d) Narasimhapur
- 13) Who founded Tata Hydraulic Power Supply Company?
 - a) Dorbji Tata
 - b) Ratan Tata
 - c) Kamal Tata
 - d) Sanjay Tata
- 14) Who started Rayatwari revenue System in Maharashtra?
 - a) Lord Elphinstone
 - b) Lord Karzon
 - c) Lord Dufferin
 - d) Lord Rey
- 15) Where is the headquarters of Swami Vivekananda Shikshan Sanstha?
 - a) Kolhapur
 - b) Satara
 - c) Nagpur
 - d) Aurangabad
- 16) Where is the headquarters of Rayat Shikshan Sanstha?
 - a) Kolhapur
 - b) Satara
 - c) Nagpur
 - d) Aurangabad

Q.2 Give the Short answers (Any 4)**16**

- 1) Inform the Samyukta Maharashtra Council.
- 2) Inform the G.V.P. three -member committee of the Samyukta Maharashtra Movement.
- 3) State the economic consequences of the British administration.
- 4) Describe the Peshwa Village.
- 5) Provide information on Peshwa trade.
- 6) Provide information on hydropower generation.

Q.3 Answer the following Questions (Any 2)**16**

- 1) Inform the textile industry.
- 2) State the objectives of Samyukta Maharashtra Samiti.
- 3) Inform about Rayat Shikshan Sanstha in Shikshan Prasar.
- 4) Inform the sugar Industra.

Q.4 Give the detail answers to the following questions. (Any 1)**16**

- 1) Recommend to the Education Commission of India or Kothari Commission.
- 2) Provide information on the trade and industry of the Maratha period.

Q.5 Give the detail answers to the following question.**16**

- 1) Inform about the Samyukta Maharashtra Movement.

- 10) इ.स.1958 मध्ये स्थापन केलेल्या 'अॅक्शनल कमिटी ऑफ विमेन्स एज्युकेशन' च्या अध्यक्ष ---- या होत्या.
 अ) सोनिया गांधी
 ब) हंसा मेहता
 क) इंदिरा गांधी
 ड) दुर्गाबाई देशमुख
- 11) महात्मा गांधीच्या सेक्रेटरी म्हणून ---- यांनी हि 16 वर्षे काम केले.
 अ) अमृत कौर
 ब) हंसा मेहता
 क) सुशीला नायर
 ड) कमला नेहरू
- 12) धरासना सत्याग्रहाचे नेतृत्व ---- यांनी केले होते.
 अ) डॉ. अॅनी बेझंट
 ब) विजयालक्ष्मी पंडित
 क) इंदिरा गांधी
 ड) सरोजीनी नायडू
- 13) इ.स. 1928 मध्ये 'महिला राष्ट्रीय संघाची स्थापना ---- यांनी केली.
 अ) अमृत कौर
 ब) सुशीला नायर
 क) लतिका घोष
 ड) कमलादेवी
- 14) 'खूब लडी मर्दानी वो तो झांसीवाली राणी थी' हे काव्य ---- यांचे आहे.
 अ) सुभद्राकुमारी चौहान
 ब) सत्यवती देवी
 क) लतिका घोष
 ड) कमलादेवी
- 15) 'स्त्री ही माणूस आहे आणि म्हणून तिला पुरुषाच्या बरोबरीने जगण्याचा अधिकार आहे' असे मत ---- यांनी मांडले.
 अ) गो. स. सरदेसाई
 ब) गो. ग. आगरकर
 क) म. गो. रानडे
 ड) वि. का. राजवाडे
- 16) 'भारतीय स्त्री मुक्ती दिन' म्हणून ---- हा दिवस साजरा केला जातो.
 अ) 23 डिसेंबर 1927
 ब) 24 डिसेंबर 1927
 क) 25 डिसेंबर 1927
 ड) 26 डिसेंबर 1927

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा. (सहा पैकी कोणतेही चार)

16

- 1) प्राचीन भारतीय स्त्री शिक्षणाची उद्दिष्टे सांगा.
- 2) इ.स. 1930 मधील सविनय कायदेभंग चळवळीतील स्त्रियांचे योगदान सांगा.
- 3) क्रांतिकारी चळवळीतील सहभागी स्त्रियांची माहिती सांगा.
- 4) कुटुंब वेतनाची संकल्पना सांगा.
- 5) स्त्री संघटनेचे प्रकार सांगा.
- 6) राज्य विधान मंडळातील स्त्रियांच्या सहभागाची माहिती द्या.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (चार पैकी कोणतेही दोन)

16

- 1) स्त्रियांचे उद्योग क्षेत्रातील योगदान स्पष्ट करा.
- 2) स्वातंत्र्योत्तर काळातील स्त्री शिक्षण स्पष्ट करा.
- 3) स्वातंत्र्योत्तर काळातील स्त्रियांच्या संघटनेविषयी चर्चा करा.
- 4) मुघलकालीन स्त्री शिक्षण स्पष्ट करा.

- प्र.4 खालील प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा. (दोन पैकी कोणताही एक) 16
जैन व बौद्ध धर्मातील स्त्री शिक्षण स्पष्ट करा.
किंवा
स्वातंत्र्योत्तर काळातील स्त्रीवादी चळवळ स्पष्ट करा.
- प्र.5 खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (दीर्घोत्तरी) 16
1986 च्या राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाची उद्दिष्टे सविस्तर स्पष्ट करा.

Seat No.	
----------	--

**M.A. (History) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023
Women in Indian History (MA01404)**

Day & Date: Friday, 14-07-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct options.

16

- 1) To improve the situation of women in ____ year was passed First Factory Act.

a) 1981	b) 1982
c) 1983	d) 1984
- 2) ____ was the first female President of UNO.

a) Dr. Ani Bezant	b) Vijayalaxmi Pandit
c) Indira Gandhi	d) Sarojini Naidu
- 3) ____ was participated in 'Quit India Movement'.

a) Kalpana Chavla	b) Aruna Asaf Ali
c) Dr. Ani Bezant	d) Bhikaji Kama
- 4) S. N. D. T. Women University established by ____ in India.

a) Mahatma Phule	b) Nana Shankar Sheth
c) Maharshi Vitthal Ramji Shinde	d) Maharshi Dhondo Keshav Karve
- 5) ____ Hoisted the Flag of India in 1909 in the city Stutguard in Germany.

a) Meera Ben	b) Nanibali Devi
c) Bhikaji Kama	d) Shanti Ghosh
- 6) 'The key Progress' edited by _____.

a) Kamaladevi	b) Bina Das
c) A. R. Catain	d) Kalpana Datt
- 7) ____ was the first Indian astronaut.

a) Kalpana Datta	b) Rajshri Pande
c) Yashoda Ranade	d) Kalpana Chavla
- 8) The 'Employment Guarantee Scheme' was started in Maharashtra at ____ Year.

a) 1991	b) 1991
c) 1991	d) 1969
- 9) 'Women's Voice' organization ____ was established.

a) Kolkata	b) Bangalore
c) Dhaka	d) Bihar
- 10) The President of the committee of women's education established in 1958 was.

a) Soniya Gandhi	b) Hansa Mehata
c) Indira Gandhi	d) Durgabai Deshmukh

- 10) 1930 साली डॉ. बी. आर. आंबेडकरांनी काळाराम मंदिरात प्रवेश मिळवण्यासाठी ——— मध्ये सत्याग्रह केला.
अ) पुणे
क) मुंबई
- ब) नाशिक
ड) नागपूर
- 11) 1932 चा पुणे करार ——— यांच्यामध्ये झाला.
अ) डॉ. बी. आर. आंबेडकर — लोकमान्य टिळक
ब) डॉ. बी. आर. आंबेडकर — महात्मा गांधी
क) डॉ. बी. आर. आंबेडकर — एम. जी. रानडे
ड) डॉ. बी. आर. आंबेडकर — ब्रिटीश
- 12) खालीलपैकी कोणत्या पक्षाची स्थापना डॉ. बी. आर. आंबेडकर यांनी केली?
अ) काँग्रेस पक्ष
क) मजूर पक्ष
- ब) समाजवादी पक्ष
ड) कम्युनिस्ट पक्ष
- 13) डॉ. बी. आर. आंबेडकरांनी ——— इतिहासलेखनात योगदान दिले.
अ) सबल्लेर्ण
क) वसाहतवादी
- ब) अनल्स
ड) मार्क्सवादी
- 14) ——— या वर्षी डॉ. आंबेडकरांनी शेड्यूल कास्ट फेडरेशची स्थापना केली.
अ) 1937
क) 1930
- ब) 1942
ड) 1940
- 15) डॉ. बी. आर. आंबेडकरांनी ——— येथे मिलिंद महाविद्यालयाची स्थापना केली.
अ) मुंबई
क) पुणे
- ब) औरंगाबाद
ड) नागपूर
- 16) ——— हे भारतीय संविधानातील कलम आहे जे अस्पृश्यता नाकारते.
अ) कलम 15
क) कलम 17
- ब) कलम 16
ड) कलम 18

प्र.2 खालील पैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

16

- 1) पूर्व डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर अस्पृश्य चळवळ
- 2) शाहू महाराजांचे शैक्षणिक कार्य.
- 3) डॉ. आंबेडकरांचे जातीव्यवस्थेबद्दलचे मत
- 4) दलित महिलांचे स्थान
- 5) सायमन कमिशन
- 6) गांधी-आंबेडकर करार

प्र.3 टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

16

- 1) ब्रिटीशांचे शैक्षणिक धोरणे
- 2) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे आणि त्यांची पत्रकारिता
- 3) महाडचा सत्याग्रह
- 4) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांचे आणि बुद्ध धम्म

- प्र.4** खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचा उत्तरे लिहा.
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर आणि दलित चळवळ **16**
किंवा
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या काळाराम मंदिर प्रवेश आंदोलनाची चर्चा करा.
- प्र.5** डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या सामाजिक कार्याचे मूल्यमापन करा. **16**

- 11) Poona Pact of 1932 was signed by_____.
 a) Dr. B.R. Ambedkar - Lokmanya Tilak
 b) Dr. B.R. Ambedkar - Mahatma Gandhi
 c) Dr. B.R. Ambedkar - M.G. Ranade
 d) Dr. B.R. Ambedkar - British
- 12) Which one of the following party was established by Dr. B.R. Ambedkar?
 a) Congress Party
 b) Socialist Party
 c) Labour Party
 d) Communist Party
- 13) Dr. B. R. Ambedkar contributed to _____ historiography.
 a) Subaltern
 b) Annals
 c) Colonial
 d) Marxist
- 14) In_____ year Dr. Ambedkar established the Schedule Caste Federation.
 a) 1937
 b) 1942
 c) 1930
 d) 1940
- 15) Dr. B. R. Ambedkar established Milind college at_____.
 a) Mumbai
 b) Aurangabad
 c) Pune
 d) Nagpur
- 16) _____is the clause in the Indian Constitution which rejects untouchability.
 a) Article 15
 b) Article 16
 c) Article 17
 d) Article 18

Q.2 Write a short answer. (Any Four out of Six) 16

- 1) Pre-Dr. Babasaheb Ambedkar Untouchable Movement
- 2) Educational work of Shahu Maharaj.
- 3) Dr. Ambedkar's views on caste system
- 4) Position of Dalit women
- 5) Simon Commission
- 6) Gandhi-Ambedkar Pact

Q.3 Answer the following question (Any Two out of Four) 16

- 1) Educational Policies of British
- 2) Dr. Babasaheb Ambedkar's & His Journalism
- 3) Satyagraha of Mahad
- 4) Dr. Babasaheb Ambedkar and Buddha Dhamma

Q.4 Attempt any one of the following questions. 16

Dr. Babasaheb Ambedkar and the Dalit Movement.

OR

Discuss the Kalaram temple entrance movement of Dr. Babasaheb Ambedkar.

Q.5 Evaluate the social work of Dr. Babasaheb Ambedkar. 16

Seat No.	
----------	--

**M.A. (History) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023
History of India (1858 A. D. - 1964 A. D.) (MA01406)**

Day & Date: Sunday, 16-07-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 योग्य पर्याय निवडून रिकाम्या जागा भरा.

16

- 1) ——— येथे भरलेल्या काँग्रेस अधिवेशनामध्ये असहकाराचा कार्यक्रम निश्चित करण्यात आला.
अ) मुंबई
ब) नागपूर
क) वर्धा
ड) पुणे
- 2) घटना समितीत मसुदा समितीचे अध्यक्ष ——— हे होते.
अ) डॉ. राजेंद्र प्रसाद
ब) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
क) पंडित नेहरू
ड) यापैकी नाही
- 3) ——— रोजी मुस्लीम लीगने त्रिमंत्री योजना धुडकावून लावली.
अ) 16 ऑगस्ट 1943
ब) 16 ऑगस्ट 1944
क) 16 ऑगस्ट 1945
ड) 16 ऑगस्ट 1946
- 4) ——— या वर्षी नथुराम गोडसेने गांधीची हत्या केली.
अ) 30 जानेवारी 1947
ब) 30 जानेवारी 1948
क) 30 जानेवारी 1949
ड) 30 जानेवारी 1950
- 5) ——— हे महात्मा गांधीचे राजकीय गुरु होते.
अ) लोकमान्य टिळक
ब) गोपाळ कृष्ण गोखले
क) दादाभाई नौरोजी
ड) यापैकी नाही
- 6) बाबु गेनु या कामगाराने ——— येथे आपले आत्मबलिदान दिले.
अ) पुणे
ब) मुंबई
क) सातारा
ड) सोलापूर
- 7) सुभाषचंद्र बोस हे ——— परीक्षा पास झाले होते.
अ) आय.ए.एस
ब) आय.सी.एस
क) आय.पी.एस
ड) यापैकी नाही
- 8) भारतातील आदय क्रांतीकारक कोण होते.
अ) वासुदेव बळवंत फडके
ब) उमाजी नाईक
क) संतू नाईक
ड) काशी नाईक
- 9) ——— ने पाकिस्तान या देशाच्या निर्मितीची मागणी केली.
अ) काँग्रेस
ब) मुस्लिम लीग
क) क्रांतीकारक
ड) यापैकी नाही

- 10) — यांना भारताच्या अलिप्ततावादी धोरणाचे जनक म्हणून संबोधले जाते.
 अ) इंदिरा गांधी ब) लालबहादूर शास्त्री
 क) पंडित जवाहरलाल नेहरू ड) महात्मा. गांधी
- 11) — रोजी घटना परिषदेने भारतीय राज्यघटनेचा स्विकार केला.
 अ) 26 जानेवारी 1949 ब) 26 नोव्हेंबर 1949
 क) 15 ऑगस्ट 1947 ड) 26 नोव्हेंबर 1948
- 12) भारतीय स्वातंत्र्याचा वेळी — हे काश्मीरचे राजे होते.
 अ) राजा गुलाबसिंग ब) राजा हरिसिंग
 क) राजा प्रतापसिंग ड) राजा महेद्रसिंग
- 13) भारतात किती संस्थानिक होते.
 अ) 554 ब) 560
 क) 545 ड) 575
- 14) — हे भारताचे पहिले गृहमंत्री होते.
 अ) सरदार वल्लभभाई पटेल ब) पंडित जवाहरलाल नेहरू
 क) लाल बहादुर शास्त्री ड) महात्मा गांधी
- 15) — हे एक गांधीवादाचे मुलतत्व होते.
 अ) हिंसा ब) सत्य
 क) असहकार ड) यापैकी नाही
- 16) भारतात पंचवार्षिक योजनेची सुरुवात — सालापासून करण्यात आली.
 अ) 1947 ब) 1949
 क) 1951 ड) 1955

प्र.2 खालील पैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

16

- 1) मुस्लिम लीग
- 2) काश्मीर प्रश्न
- 3) तश्कंद करार
- 4) वेव्हेल करार
- 5) पहिली पंचवार्षिक योजना
- 6) क्रिप्स योजना

प्र.3 टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

16

- 1) स्वराज्य पक्ष
- 2) भारतीय स्वतंत्र्याचा कायदा
- 3) भारतातील संस्थानाचे विलिनिकरण
- 4) भारत आणि युनो

प्र.4 भारतीय राज्यघटना निर्मितीतील डॉ बाबासाहेब आंबेडकर याचे योगदान

16

किंवा

भारत सरकारच्या स्वातंत्र्योत्तर काळातील शिक्षण विषयक चर्चा करा?

प्र.5 स्वातंत्र्योत्तर काळातील भारताच्या पाकिस्तान बरोबरच्या परराष्ट्र धोरणाचे वर्णन करा?

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

**M.A. (History) (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination:
March/April-2023
History of India (1858 A. D. - 1964 A. D.) (MA01406)**

Day & Date: Sunday, 16-07-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct Alternative from the options. **16**

- 1) _____ in the congress session held here the working order of non-cooperation was fixed.
 - a) Mumbai
 - b) Nagpur
 - c) Vrdha
 - d) Pune
- 2) The chairman of the constitution committee Drafting committee was _____.
 - a) Dr. Rajendra Prasad
 - b) Dr. Babasaheb Ambedkar
 - c) Pandit Nehru
 - d) None of these
- 3) _____ on the day the Muslim league scuttled the Tri minister plan.
 - a) 16 August 1943
 - b) 16 August 1944
 - c) 16 August 1945
 - d) 16 August 1946
- 4) _____ This year Gandhi was assassinated by Nathuram Godse.
 - a) 30 January 1947
 - b) 30 January 1948
 - c) 30 January 1949
 - d) 30 January 1950
- 5) _____ was the political guru of Mahatma Gandhi.
 - a) Lokmany Tilak
 - b) Gopal Gokhale
 - c) Dadabhai Naoroji
 - d) None of these
- 6) Babu Gainu a laborer scarified himself here _____.
 - a) Pune
 - b) Mumbai
 - c) Satara
 - d) Solapur
- 7) Subhash Chandra Bose _____ had passed the exam.
 - a) I.A.S.
 - b) I.C.S.
 - c) I.P.S.
 - d) None of these
- 8) Who was the first revolutionary in India?
 - a) Vasudev Balwant Phadke
 - b) Umaji Naik
 - c) Santhu Naik
 - d) Kashi Naik
- 9) _____ Demanded the creation of Pakistan.
 - a) Cogress
 - b) Muslim league
 - c) Revolutionary
 - d) None of these
- 10) _____ was considered as pionner of non-Alighed Police of India.
 - a) Indira Gandhi
 - b) Lal bahadur Shashtri
 - c) Pandit Jawaharlal Nehru
 - d) Mahatma Gandhi
- 11) The Indian constitution was adopted by the constituent Assembly on _____.
 - a) 26 January 1949
 - b) 26 November 1949
 - c) 15 August 1947
 - d) 26 November 1948

- 9) खुश्चेव्ह यांनी इ.स ---- साली चीनला भेट दिली.
 अ) 1964 ब) 1965
 क) 1966 ड) 1967
- 10) कांगानोव्हीच यांचा जन्म ---- साली झाला.
 अ) 1893 ब) 1892
 क) 1894 ड) 1891
- 11) UNO चा अर्थ ---- असा आहे.
 अ) राष्ट्रसंघ ब) संयुक्त राष्ट्र संघटना
 क) केंद्रीय राष्ट्र संघटना ड) राष्ट्रांची एकता
- 12) सप्तवार्षिक योजना इ.स ---- साली सुरु झाली.
 अ) 1957 ब) 1958
 क) 1959 ड) 1961
- 13) रशियाने ---- हा पहिला अवकाश यात्री अवकाशात पाठवला.
 अ) व्ही. कोमारोव्ह ब) लायका
 क) लुसी ड) युरी गागारीन
- 14) रशियाला भेट देणारे पहिले अमेरिकन राष्ट्राध्यक्ष ---- हे होते.
 अ) निक्सन ब) फ्रँकलिन डी. रूझवेल्ट
 क) जॉन. एफ. केनेडी ड) यापैकी नाही
- 15) शीतयुद्ध हा शब्द सर्वप्रथम ---- या इतिहासकाराने वापरला.
 अ) जॉर्ज ओरवेल ब) वॉल्टर लिपमन
 क) बायम जेम्स ड) झिनोनिव्ह
- 16) स्टॅलिनग्रॅड चे जुने नाव ---- होय.
 अ) पेट्रोग्रॅड ब) वोल्गोग्रॅड
 क) मॉस्को ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालीलपैकी प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार)

16

- अ) रशिया-भारत संबंधाची माहिती द्या?
 ब) क्युबा संदर्भात रशियाची भूमिका सांगा?
 क) कोसिजीन कालीन सुधारणा सांगा?
 ड) ब्रेझनेव्ह चे रशियामधील कार्य लिहा?
 इ) कांगानोव्हीचचे रशियाच्या विकासातील योगदान सांगा?
 ई) रशियाची अवकाश संशोधन क्षेत्रातील प्रगती सांगा?

प्र.3 खालीलपैकी प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

16

- अ) रशियाच्या विकासातील पंचवार्षिक योजनाचे महत्त्व स्पष्ट करा?
 ब) रशियातील शेतकऱ्यांची स्थिती स्पष्ट करा?
 क) रशियातील औद्योगिक विकासावर चर्चा करा?
 ड) रशिया-अमेरिका संबंध स्पष्ट करा.

प्र.4 खालीलपैकी प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक)
रशियातील खुश्चेव्ह कालीन सुधारणा व प्रगतीचा आढावा घ्या
किंवा
रशियातील कृषी क्षेत्रातील प्रगतीचा आढावा घ्या?

प्र.5 रशियातील आर्थिक व विज्ञान क्षेत्रातील प्रगतीवर चर्चा करा?

Seat No.	
----------	--

Set P

M.A. (Semester - IV) (New) (CBCS) Examination: March/April-2023
HISTORY

History of U.S.S.R. (1917 A. D.-1977 A. D.) (MA01407)

Day & Date: Sunday, 16-07-2023
Time: 03:00 PM To 06:00 PM

Max. Marks: 80

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct options.

16

- In _____ A. D. signed 'Indo - Soviet Treaty of friendship'.
 - 1976
 - 1971
 - 1978
 - 1979
- After Khrushchev _____ Came to power in Russia.
 - Brezhnev
 - George Plekhanov
 - Kosygin
 - Kaganovich
- Kosygin was died in _____ Place.
 - Petrograd
 - Volgograd
 - Moscow
 - Saint Petersburg
- Khrushchev worked as _____ of C.P.S.U. from 1953 to 1964.
 - Prime Minister
 - President
 - Secretary
 - Secretary -1
- _____ was adopted the policy of peaceful co-existence after 1956.
 - Khrushchev
 - Kaganovich
 - Kosygin
 - Brezhnev
- Fidel Castro was president of the _____.
 - China
 - South Coria
 - North Coria
 - Cuba
- In _____ A.D. first artificial earth satellite SPUTNIK -I was launched.
 - 1955
 - 1956
 - 1957
 - 1958
- In 1964 A.D _____ Russian Prime-minister was the sack.
 - Khrushchev
 - Kaganovich
 - Kosygin
 - Brezhnev
- Khrushchev visited in _____ A.D. at China.
 - 1964
 - 1965
 - 1966
 - 1967
- Kaganovich was born in _____.
 - 1893
 - 1892
 - 1894
 - 1891
- UNO meaning is _____.
 - League of Nations
 - United Nations Organization
 - Union National Organization
 - Unity of Nations

